Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 36 (819). LÖRDAGEN DEN 6 SEPTEMBER 1902. 15:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:	UTGIFNINGSTID:	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:	BYRÅ:	KOMMISSIONÄRER
IDUN ..... KR. 6:—	HVARJE LÖRDAG.	FRITHIOF HELLBERG	17 BRYGGAREGATAN 17.	ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALLDELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR.
IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... » 8:—		TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3.	REDAKTIONEN KL. 10—4	
IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:—	LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	EXPEDITIONEN KL. 9—5.	STOCKHOLM
IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—			ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.

GINA BÄCKSTRÖM.

NÄR DRAMATISKA TEATERN om ett par eller kanske tre år flyttar sina penater från den trånga och otidsenliga, men likväl i mångt och mycket hemtrefliga lokalen vid Kungsträdgården till det nya konsttemplet vid Nybroplan, kommer förvisso den smula tradition, som dittills glömt sig kvar från de konstnärliga glansdagarna på Anders Lindebergs scen, att utplånas.

Ännu finns det nämligen, trots allt, något af den gamla goda scenkonsten i luften därinne, ännu möter ögat det välbekanta prosceniet, i hvilket tecknat sig gestalterna af Elise Hvasser, Axel Elmlund, paret Almlöf, Svante Hedin, fruarna Kinmansson, Fåhræus, Hartmann m. fl., medan de ännu kvarvarande af elitgardet, en Fredriksson, en Personne, en Tekla Åhlander, fortfarande föra 1870- och 80-talens artistiska runor med den äran.

Och när någon af dessa den gamla skolans artister fyller år och hjärtligt hyllas af publik och kamrater, är det som om scenens fond höjde sig öfver en tablå och öppnade utsikt till ett djupt perspektiv af minnen och passerade vägmärken i svensk scenkonsts historia.

Nu senast fyllde en af »dramatens» mycket använda kvinnliga artister, fröken Georgina Bäckström, 50 år, och samma afton spelade hon för 139:de gången baronessans roll i »Sällskap där man har tråkigt», en roll, som den aktade skådespelerskan utfört alltifrån det pjäsen första gången gafs på denna scen och hvilken hon alltså spelat i ledet med de många lysande förmågor, som nu mestadels för alltid försvunnit bakom fälld ridå.

Sådant är ägnadt att framkalla en hel del både glada och vemodiga minnen hos teatervännen.

Själf är det med glädje fröken B. blickar tillbaka på sina gångna teaterår, emedan det förunnats henne, som hon säger, att få arbeta med kamrater, hvilka varit stora i sin konst och af lif och själ hängifna densamma.

Hennes personliga anspråkslöshet — så sällsynt hos det nutida artistsläktet — kommer henne att se sin egen insats som skådespelerska i mycket mindre dimensioner än rättvisst är; men en minnesgod publik och kritik veta i alla fall att värdesätta hennes solida och talangfulla arbete efter förtjänst.

Man arbetar icke spårlöst, när man som hon tills dato och så godt som vid en och samma scen har utfört mellan två och trehundra roller i den klassiska och moderna repertoaren och utfört desamma så, att många af dem kraftigt inetsat sig i åskådarens minne.

Hurtighet parad med fint skälmeri äro grundlinierna i hennes artistiska temperament, hvadan gossroller ej intaga den minst uppmärksammade platsen i hennes konstnärliga registerbok. Huru hjärtligt har ej publiken skrattat åt hennes friska »Cadet» i »Fregattkapten» till exempel, där hon för resten var förtjusande att se på i sin pojkdräkt. Den här meddelade bilden af unge Cadet från snusboden jäf-

FRÖKEN BÄCKSTRÖM SOM CADET I »FREGATTKAPTENEN». DAHLLÖF FOTO.

var ej häller detta påstående. Och det torde ifrågasättas, huruvida icke fröken B., då hon nu »på gamla dagar» spelar rollen, fortfarande är sig tämligen lik.

När hennes kamrat och chef, intendenten Nils Personne, efter föreställningens slut på hennes födelsedag öfverlämnade åt henne den vackra krans, hvilken som ram är afbildad kring hennes porträtt i Iduns dagsnummer, yttrade han bland annat dessa ord:

Vi bundit hop en krans af eternell
— en bild utaf dig själf — af ros och lager,
att dig en hjärtlig hyllning ge i kväll,
då af din första vår du afsked tager.

Och det var ingalunda något smicker. Femtioåringen är fortfarande en ungdom, som nu begynner sin andra vår. Värmd af den vänskap och sympati, hvarom hennes halfsekelsdag bragte henne så vackra vittnesbörd, skall hon tvifvelsutan ännu i decennier fortfara att utöfva sin redbara konst, henne till heder och publiken till glädje!

Och först när konstnärinnan fyller de 75 åren, kan hon med sin friska lynnesart börja kalkylera, huruvida hon har nått en nog stadgad ålder för att njuta sitt *otium cum dignitate* efter en väl använd arbetsdag.

ERNST HÖGMAN.

BALLAD.

DET VAR KONGEN selv, som hende förte
Frem til Ridder Einar Skjoldebrand,
Og af Kongens egen Mund hun hörte:
»Se det Bedste i mit hele Land!
Hun er Solen, hun er Morgenröden,
For et Ord af hendes Stemmes Klang
Vil jeg springe lige gladt i Döden,
Som en Sommer jeg i Havet sprang!»

Det er Dronningen på Slottets Tinde,
Som i Aftenrödens Purpur står;
Ned hun speider mod de grönne Linde
Omkring Öen ved Hr Einars gård.
Og da Månen stiger over Skoven,
Endnu hendes Öine tindre ned
Som to Stjerner lysende fra Oven,
Der på Bölgeskvalpets Vande gled.

Det er Ridder Einer selv, som sidder
Under Linden på sin grönne Ö.
Tankefuld den våbenklädte Ridder
Stirrer ned i Sommernattens Sö.
Ser to Stjerner, som imod ham dirre
Skjälvende i Bölgens svale Flod,
Sälsomt deres Glands hans Sind forvirre,
Flammer röre ved hans Hjerteblod.

Det var Kongen, som förstod at dölge
Tårelös og stärk sin stumme Sorg,
Aldrig lod han mörke Tankers Fölge
Storme Broen til sin Hjerteborg.
Ud til Kamp han drog i Morgenröden,
Faner flagrede, Trompeter klang.
Og med hendes Navn han sprang i Döden,
glad, som om i Havets Favn han sprang.

HELENA NYBLOM.

NÅGRA ORD OM SMÅSKOLLÄRARINNORNAS STÄLLNING.

HERR REDAKTÖR!

Då ni tagit till eder uppgift att verka för befrämjandet af kvinnornas berättigade intressen, hvilka ju för öfrigt, när allt kommer omkring, äro de samma som männens och hela samhällets, och då ni äfven en och annan gång i eder tidning välvilligt intagit inlägg till förmån för småskollärarinnorna, vågar jag härmed vördsammast hemställa, huruvida ni ej skulle finna skäligt att ytterligare framhålla dessa kvinnors betryckta ställning samt nödvändigheten af en förbättring därutinnan. Skulle mina ord anses lämpliga att kunna verka något godt i den riktning, som åsyftas, har jag naturligtvis ej något emot, att de komma till allmänhetens kännedom; men i hvilket fall som helst vore det nog önskvärdt, att kraftigare pennor än min användes för att föra fram den sak, hvarom fråga är.

Småskollärarinnorna kunna med skäl betraktas såsom de förbisedda bland de förbisedda. Och likväl känner jag för min del ingen klass af arbetande och självförsörjande kvinnor, hvilkas ställning är så behjärtansvärd som deras. Arbetet, som de utföra, är ett af de tyngsta kvinnoarbeten i det allmännas tjänst. Därjämte är det såväl med afseende på sin natur och inre halt som med afseende på sitt mål det viktigaste. Det kan ej utföras mekaniskt och tanklöst. Och det kräfver ej allenast goda kunskaper, uppmärksamhet och tankereda vid utförandet, utan jämväl det varmaste intresse samt en orubblig och hjärtlig hängifvenhet.

Intet annat kvinnligt arbete i vårt land har heller en så stor omfattning. Småskollärarinnorna utgöra en kår af mer än 8,000 kvinnor. Hela landet från norr till söder är deras arbetsfält, hela det unga Sverige, landets och folkets framtid och hopp, är vid sitt första utträde öfver hemmets tröskel föremål för deras arbete, deras undervisning och fostran.

På dessa kvinnor beror det i så väsentlig mån, om de frön, som nedläggas i våra barns hjärtan, skola så värmas af glädje och kärlek, att de kunna spira och växa upp till härlig gröda och skörd för kommande tider.

Inser man detta, måste man ju fordra mycket af småskollärarinnan, ja, fordra och utkräfva det bästa som finnes hos henne. Fordringar vet man ju ock att ställa på henne. Men underligt är det under sådana förhållanden, att man så litet håller henne räkning för hvad hon uträttar. Man borde ock besinna, att, om än en och annan människa förmår behålla sin entusiasm för höga och ädla syften under de mest bekymmersamma materiella förhållanden, så är dock en sådan uthållighet långt ifrån en gåfva åt en hvar. Dessutom har ingen, icke ens samhället, rätt att på någon framställa en dylik fordran på öfvermänsklig uppoffringsförmåga.

Man synes dock ha kommit därhän eller åtminstone vara på väg att komma dit i fråga om småskollärarinnan. Man tyckes nämligen mena, att hon skall tåla vid hvilka försakelser som helst, utan att tröttna. Hennes minimilön är 300 kr. årligen jämte bostad och vedbrand, hvilka förmåner kunna ersättas med 50 kr. Detta minimum förblir ock på de flesta ställen maximum. Men huru är det väl möjligt i dessa dyra tider att lefva på en inkomst, som ej ens uppgår till en krona om dagen? En småskollärarinna har dessutom vanligen skulder att betala. Hennes lärokurs har kostat en hel del. Och, när hon ändtligen genom skuldsättning sträfvat genom den och fått anställning, så kommer resan till hennes verksamhetsfält, hennes lilla utrustning och bosättning. Ny skuldsättning således. Huru skall hon nu kunna betala dessa skulder, när lönen ej räcker till mat, kläder och annat nödvändigt? Har man rätt att handla på detta sätt?

Det klagas ofta öfver att andra kvinnor i allmän eller enskild tjänst ha det svårt. Ej sällan ha de dock inkomster, som äro två à tre gånger så stora som småskollärarinnans. Hvarför är hon nästan alltid bortglömd? Må alla, som arbeta, erhålla en bärgning, då de förtjäna en sådan! Men må man blott ej glömma dem, hvilkas ställning är mest behjärtansvärd!

Småskollärarinnans rättsliga ställning är också mycket osäker och vansklig. Då andra statens tjänare i allmänhet ej kunna utan tjänstefel och förutgången varning afskedas, så kan däremot hon uppsägas till afflyttning efter fyra månader, utan att ha gjort sig skyldig till något som helst fel. Men, om ett tillfälle till befordran yppar sig för henne, så att hon erbjudes en förmånligare plats, håller man som oftast på uppsägningstiden, hvarvid tillfället till befordran går henne ur händerna. På sådant sätt kan hon länge kvarhållas på en svår plats, utan att hon själf har någon som helst trygghet att få stanna kvar där, då hon kunde behöfva det. I synnerhet vid inträffande sjuklighet eller tilltagande ålder, sedan hennes kraft är förbrukad, måste detta tillstånd för henne kännas hårdt och upprörande.

Det må emellertid vara med den rättsliga ställningen huru som helst. Den ekonomiska är dock mest behjärtansvärd. Ty lifsuppehället är ju likväl det oundgängligaste för vår tillvaro.

Man får ej ställa för stora anspråk på de allmänna kassorna, heter det så ofta. Skatterna stiga till en svindlande höjd, så att medborgarne förmå snart ej bära dem. Därför är det nödvändigt, att man iakttager sparsamhet.

Ja, detta är ju sant. Men låt oss då spara, där det bör och kan ske, och låt det, som är nödvändigt, först utgå, och framför allt: låt oss vara rättfärdiga mot de svaga och värnlösa!

Att småskollärarinnorna blifvit så länge bortglömda och tillbakasatta, torde mycket bero därpå, att de haft så få förespråkare. Därför har ock den allmänna opinionen slagit döförat till. Själfva ha de ej heller gjort buller af sig. De ha utmärkt sig genom sin tysta offervillighet och genom en förnöjsamhet, som i våra dagar är så ovanlig, att den näppeligen i en sådan omfattning torde ha sitt motstycke. Tyst och stilla ha de verkat i sitt kall, måhända under hemlig förbidan på bättre tider. Sådana ha dock ej kommit,

---

Hårets affallande. En läkare som sedan flera år i Stockholm behandlar specielt hudsjukdomar, skrifver följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilket hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — —.» Vid London-utställningen 1899 erhöll F. Pauli's Azymolstimulus guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

Fin, hvit och fraiche blir hy och hud om man alltid tvättar sig med F. Pauli's AZYMOLTVÅL. Tillverkas under läkarekontroll. För ömtålig hud är Azymoltvål bäst.

SOMATOSE ***Erkändt bästa krafthöjningsmedel.*** ***Ökar aptiten i hög grad.*** **Erhålles på apotek.**

ty genom lifsmedlens ständiga fördyrande har det blifvit allt värre och värre för dem.

Man har ej haft skäl att klaga öfver skolarbetet. Småskolan har vunnit en storartad omfattning och utveckling, tack vare den kärlek, trohet och uthållighet, hvarmed lärarinnorna kunnat hålla ut under de ogynnsamma förhållandena. Skall det kunna gå så i längden? Eller skall man drifva det därhän, att småskollärarinnornas existens omöjliggöres?

Jag läste nyss i Idun, att en »praktisk» karl föreslog strejk för dåligt aflönade kvinnor såsom ett lämpligt medel för erhållande af bättre villkor.

Ja, mångenstädes har ju det medlet blif vit användt. Och lätt nog synes det vara för småskollärarinnorna att gå till strejk. Deras ekonomiska ställning är så dålig, att de näppeligen kunde erhålla en sämre. De äro ock både bildade och härdade nog för att kunna ägna sig åt mångahanda värf. Deras vanor äro äfvenledes sådana, att anspråken ej behöfde ställas så högt.

Men månne det vore önskvärdt, att deras gärning, som synes mig i öfvervägande grad vara en kärlekstjänst, ett frivilligt offrande af själens bästa krafter för ett stort och ädelt mål, de ungas uppfostran och ledning, förenades med eller uppginge i en kamp för materiella förmåner, i hvilken alla de bästa förutsättningarna för det bästa i uppfostringsarbetet troligen skulle ohjälpligt gå förlorade? Nej, nej, menar jag.

Utan tvifvel kan dock just här föreligga en stor fara. Det är mer än märkvärdigt, att småskollärarinnorna hittills ej synas ha tagit intryck af det sätt, som nästan öfver allt annars användes för att genom allehanda påtryckningsmedel drifva upp arbetslönerna och andra villkor för den materiella existensen.

Skola våra småskollärarinnor allt framgent kunna stå mot dylikt inflytande och bevara sin kärlek varm och ren för det höga kall, som blifvit dem anförtrodt, så är det en bjudande nödvändighet, att deras ställning förbättras, och att denna förbättring sker snart. Härtill fordras nog, att den allmänna opinionen så kraftigt ställer sig på deras sida, att vederbörande finna sig böra bereda dem sådana förmåner, som äro villkor för en anständig bärgning.

Åtskilliga tecken tyda ock på att den allmänna meningen skall blifva gynnsam för deras sak. Inom hela landets folkskollärarekår behandlas nu ett förslag till uttalande rörande en förbättring i deras ställning, hvilket förslag öfver allt vinner sympati och anslutning. Och på ett i Göteborg nyligen hållet, talrikt besökt skolmöte uttalade sig äfvenledes både präster och skolmän varmt, för nödvändigheten af en väsentlig förbättring såväl hvad den rättsliga som ekonomiska ställningen anginge, utan att någon enda röst höjde sig däremot.

Frågans lösning måste ju dock ske i riksdagen och vid konungens rådsbord.

Må det ej dröja länge, innan den sak, hvarom nu är fråga, där blir tillbörligt uppmärksammad samt till skolans fromma och lärarinnornas hugnad afgjord!

JUSTUS.

Iduns nya adress.

Iduns tryckeriaktiebolag har nu inflyttat i sitt eget, för ändamålet särskildt nyuppförda hus vid **Bryggaregatan 17,** andra huset från Vasagatan, alldeles nere vid järnvägen, där samtliga såväl tidningens som tryckeriets byrå-, kontors- och arbetslokaler nu äro inrymda.

SOMMARKVÄLLAR. STÄMNINGAR AF ELISABETH KUYLENSTIERNA.

III.

»DU KÄRA, RARA VÄN!

Nu först har det blifvit sol öfver mitt lif eller skall jag kalla det — en vacker solnedgång efter en rägnig och stormig dag.

Den behöfdes emellertid just sådan för att jag skulle skaffa mig tak öfver hufvudet och ej famla mållös och viljelös omkring ute på heden bland alla de många människorna.

Vi kvinnor ha i regeln så svårt att fatta det beslutet, att i tid vika af in på en annan väg än den strömmen går och där därför trängseln är störst; kanske är det skälet till, att de svagaste af oss bli förtrampade.

Jag vet det inte, och jag är egentligen ej längre filosofiskt anlagd; jag är ideligen lycklig och — ehuru tyvärr endast per post — erbjuder jag dig att dela min glada stämning.

Mina vänner kallade det utopier, romantiska hugskott o. s. v., när jag tog min egen väg och följde min egen smak. Minns du, att ingen enda sade adjö, när vi flyttade från Stockholm, min lilla mamma och jag, utan »Välkomna igen!» och »Au revoir!» ljöd det hela linjen utefter.

Nu ha vi emellertid tillhört det lilla skånska municipalsamhället närmare ett år och lika länge har jag skött mitt hönseri och min trädgård. Naturligtvis har jag blifvit otroligt landtlig, fått röd och litet grof hy och starka, bruna händer, men mamma brukar säga mig:

»Du ser mycket yngre ut nu, min lilla flicka, än när du var ung.»

Och nu *känner* jag mig ung och stark och lifsvarm. Societén och stadslifvet skall man tvinga sig in i. Naturen däremot ger omedelbart och utan rangskillnad.

Det är för sent i afton att presentera dig för mina höns och mina två tuppar; den ena, »Ministern» kallar jag honom, är annars värd att se, när han med fina diplomatfjät spatserar omkring i hönsgården och gör kur åt de små hönsfröknarna, af hvilka några äro riktigt »spanska». Pelle, den andra kavaljeren i mitt befjädrade rike, är en bred och ganska trög skåning, men att blodet ändå är hetsigt nog, får man erfara, om man närmar sig hans favorithönor, en liten gråspräcklig och en stor smutsgul.

Nej, hamnade jag nu ändå i hönsgården! Förlåt, vännen min!

I tankarna sätter jag dig här bredvid mig på bänken under den stora hängbjörken, hvars hvita stam skimrar som beklädd med glänsande atlas. Ser du, den här platsen uppe på berget kallar jag för mitt tusculum, där har jag ett stadigt och stort arbetsbord, och när det som nu lider mot kvällen, kommer min lilla mamma upp och sätter sig här med sina patiencekort eller sina tankar.

Vi ha den härligaste matta af fint grönt, blomsterinväfdt gräs; den rullar jag mig ibland ned på, tänder en cigarrett, en svaghet, som sitter i från civilisationsperioden, och så ser jag ut öfver vidderna.

Det är alla dessa aftonens och solnedgångens färgskiftningar, jag aldrig kan se mig mätt på; de äro mångfaldiga som lifvets skuggor och dagrar, de äro ljusa och mörka toner i naturens melodi, och när ett moln fördystrar det hela, är det, som anade man en brusten sträng.

Om lördagsaftnarna sitta vi företrädesvis här uppe, vi två, och höra helgsmålsringningen från den mångsekelgamla kyrkan dallra genom luften. Och jag kommer då ofta ihåg

BARN-
KLÄDER
I största urval
hos
M. BENDIX
16 Regeringsgatan 16
och
5 Sturegatan 5.

en tafla jag sett en gång. *Angelus* hette den och föreställde ett stort fält med mejad gröda. Skördefolket föll på knä vid klockringning, »ängelns hälsning», som nådde dem i aftonens stillhet.

Och så känner jag det också, när jag lyssnar till klockeklangen. Alltsedan vi kommo hit, har den ringt helgsmål in i mitt sinne, och det vemod, som brukar gripa ens tankar, när solen går ned, har svunnit för ett tacksamt, kärnsundt: »I morgon är det en ny dag» — — —

Anna såg upp från skrifningen vid ljudet af välkända steg, och hon nickade:

»Tycker du jag höll på för länge, mütterchen?»

»Nej, men vi ha fått främmande, barn.»

»Å!

»Jägmästarn.»

»Nu igen, han måtte verkligen gå i friartankar, lilla mamma, men vi vill inte ha honom.»

Anna log och lade ihop skrifportföljen. Gästen väntade naturligtvis nere på verandan, och deras lilla »pigesch» var väl inte hemma, efter modern kom upp.

»Du får i alla fall tala vid honom ensam, barn, han har bedt mig om det.»

»Jaså, ja, respekt för mannens önskningar, när de ej bli för positiva.»

»Hur kan du skämta så muntert, du, som ändå är skapad för allt utom ensamheten?»

»Jag är inte ensam, när jag har dig och mitt hem. Det är hemlöshet, känslan af att gå husvill omkring, som skapar de s. k. förnuftsäktenskapen.»

»Kanske, men gå nu — det duger inte . . .»

»Nej, det är inte godt, att mannen är allena.»

Hon kysste modern och gick med säker, värdigt stilla hållning ned till honom, som ville lyckliggöra henne med ett tämligen förnött hjärta, åtskilliga par trasiga strumpor och ett boställe.

Hon tyckte, att han måste retucheras bort från hennes sommarkvällsidyll, där *minnet* var allt af erotik hon begärde, och där hennes lilla älskade, gråhåriga mamma fullt ut fyllde nuets kraf.

»God afton, förlåt, att jägmästarn fått vänta.»

»Å, jag ber, fröken vet väl, hvad ordspråket säger: Den, som väntar på något godt . . .»

»Kanske, jag är litet Thomas i det afseendet.»

Hon satt helt stilla och fullkomligt lugn midt emot honom på den smala bänken, och hon kom plötsligt att tänka på, hur vackert det skulle bli, när vildvinet började rodna och glöda; där åt södersidan dröjde det nog ej så länge.

»Det börjar mörkna tidigt nu,» sade han inledande.

»Ja, sommarn är snart slut. Men jag gläder mig åt hösten då. Tänk september! Det

ENGELSKA MAGASINET,
Drottninggatan 72, 1 tr.
erbjuder för säsongen vackra nyheter i såväl MATTOR, MÖBELTYGER och GARDINER som ock JÄRNSÄNGAR.
Försäljning för AXEL BECKMANS välkända möbelfabriker i Norrköping.

är en gyllene månad.» Hon afbröt sig själf otåligt. Inte ville hon sitta här och tala »natur» med honom. Det var då absolut tidsspillan. »Mamma sade, att jägmästarn hade ett ärende.»

»Ja — å, nog vet fröken — — nog har ni märkt . . .»

Hon skulle gärna velat torka bort de stora svettpärlorna, som framsipprade på hans panna, och hon tyckte plötsligt, att den fyrtioårige karlen blef till en liten skolgosse, hvilken

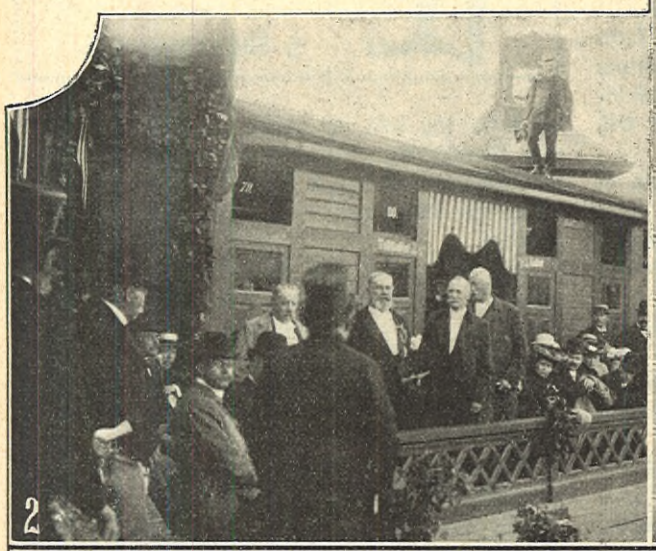

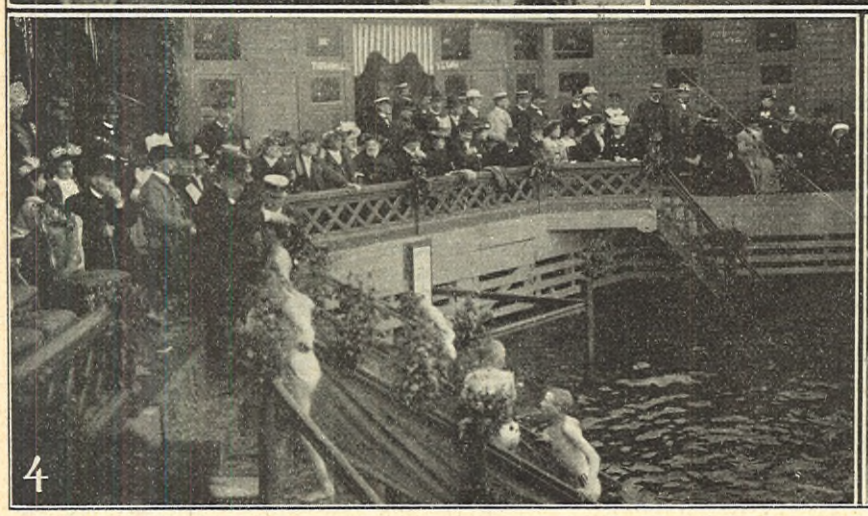

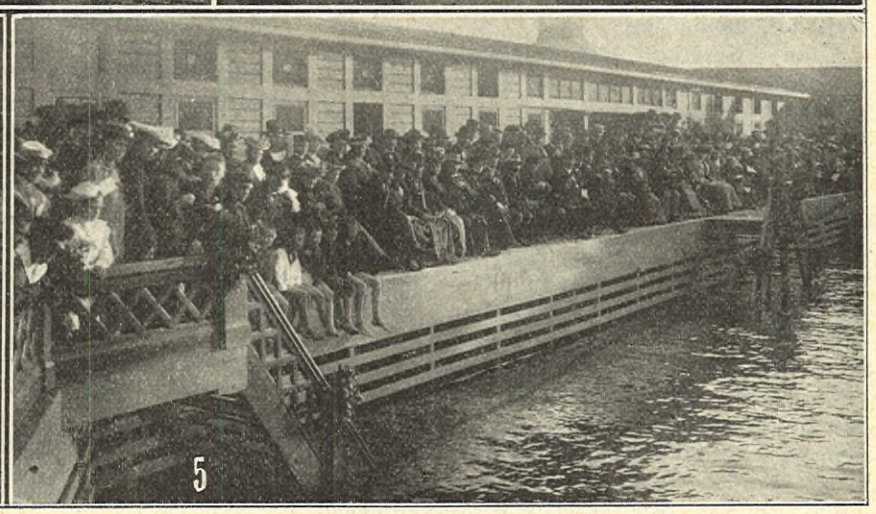

FRÅN STOCKHOLMS SIMSÄLLSKAPS 75-ÅRS-FEST. 1. DIREKTÖR O. KÖHLER. 2 TALET FÖR JUBELMAGISTRARNE. 3. GRUPP AF FLICKOR. 4. GOSSARNE PROMOVERAS. 5. PÅ ÅSKÅDARPLATSEN. A. BLOMBERG FOTO.

räknat fel på svarta taflan. Skulle hon hjälpa honom sudda ut och ställa upp exemplet på annat sätt?

»När jägmästarn kom,» sade hon, utan att låtsa om hans ord, »höll jag just på att skrifva till en god vän och berätta, att nu hade jag kommit till ro. Jag hade kommit på den plats, jag kunde fylla, och alla mina lyckodrömmar, all min kvinnliga ömhet samlade sig med solnedgångsstrålar omkring min mor, skref jag. När jag blef afbruten, tänkte jag just tillägga: »Jag är glad öfver att en gång i ungdomens år ha fått ge mitt hjärta och mina tankar så helt åt en man, så att nu ingen längtan efter mera finnes; allt sådant har ringts till griftero inom mig.»

Jägmästarn stirrade på henne och så ut i den skymmande aftonen. Slutligen sade han liksom långt borta:

»Nej, jag skulle väl egentligen gå nu.»

Hon förstod, att dessa minuter vuxit till timmar i hans en smula dufna hjärna, och hon kunde ej hjälpa, att hon tänkte på Pelle och den lilla gråspräckliga, fast därvidlag var utgången en annan.

Jägmästarn reste sig. Han såg ut, som om han hade glömt eller tappat något, och Anna tänkte, att det var faciten; därför blef talet feluträknadt.

Så snart hon sagt sitt »adjö» och »välkommen åter» samt sett honom utom grinden, sprang hon upp till modern.

»Du och jag,» sade hon entusiastiskt, »bara, bara du och jag!»

EN MÄRKESDAG FÖR SIMSPORTEN I HUFVUDSTADEN.

DEN 26 AUG., Stockholms simsällskaps 75:e årshögtidsdag, högtidlighölls med jubelmagisterpromotion och simfest i Stockholms stads bad- och siminrättning.

Närvarande voro bl. a amiral Lagerberg, pastor primarius Håhl, kyrkoherde Eklund, f. d. rektor Y. Sahlin, folkskoleinspektör Bergman m. fl. För öfrigt kan tilläggas, att damerna som vanligt vid dylika tillfällen voro i majoritet.

Högtiden började med ett af amiral Lagerberg utbragt lefve för konungen, hvarpå häradshöfding Eurenius höll högtidstalet och redogjorde för Stockholms simsällskaps verksamhet alltsedan det för 75 år sedan bildades. På samma gång begagnade talaren tillfället att uttala ett varmt tack till siminrättningens mångårige och energiske chef, direktör O. Köhler, som så kraftigt bidragit till sällskapets framgång och simsportens höjande i vårt land.

Talaren vände sig äfven till jubelmagistrarne med ett litet anförande, hvarpå de med gröna sidenband försedda eklöfskransarne framtogos och utdelades till jubelmagistrarne. Efter denna ceremoni förrättades den öfriga promotionen af kandidater och magistrar. Dagens simuppvisning var särdeles vacker och lyckad och förtjänade väl de lifliga applåder, som kommo den till del.

I samband med de fotografier från säsongens stora simfest, som i dagens nummer meddelas, begagnar Idun tillfället att äfven bringa sina läsare bilden af direktör O. Köhler, som alltsedan 1868 verkat som simlärare i Stockholm, och hvilken med skäl betecknats som vår främste målsman för simundervisningen.

Olof Köhler är född 1846 i Tanums församling af Bohuslän. Tidigt fick han höra bruset af västkustvåg, och däraf förskrifver sig måhända hans kärlek till hafvet. År 1868 promoverades han till simmagister i Göteborg, tjänstgjorde som extra ordinarie lärare vid hufvudstadens folkskolor och aflade praktiskt undervisningsprof i Uppsala i maj 1890.

Redan 1883 frånträdde han dock sin verksamhet som folkskollärare samt blef efter den framstående C. H. Liedbeck gymnastikinstruktör vid Stockholms folkskolor. Dir. Köhler erhöll vid sin afgång därifrån en storartad hedersgåfva från lärare och lärarinnor vid Stockholms folkskolor.

Framför allt har dock dir. Köhler ägnat sig åt simkonstens utveckling bland det unga Stockholm. Hans humana, tilltalande och godmodiga väsen har gjort honom synnerligen populär och afhållen särskildt bland de unga, men äfven af alla, med hvilka han kommit i beröring.

Iduns konstnärliga reproduktion

af *Carl Larssons akvarell* »*Titt-ut*», utförd i 17 färger i originalets storlek 55 × 38 cm., är nu färdig och erhålles af våra läsare direkt från *Iduns expedition, Bryggaregatan 17, Stockholm*, till det utomordentligt billiga priset af *3 kr., inramade exemplar 8 kr.*, hvartill kommer 1 kr. för emballage till landsorten. Rekvirenter från Finland å »Titt-ut» à 3 kr. måste äfven insända 1 krona till paketporto.

»HON, SOM GJORDE DET . . .»

ÄNNU LEFVER nog i lifligt minne det upprörda efterspelet till den sorgligt ryktbara distansridten vid Gefle i våras. Det goda för framtiden torde dock denna händelse och dess följder ha fört med sig, att något upprepande af det djurplågeri, som vid nämnda ridt ägde rum, ej bör kunna ifrågakomma, och ej minst inom officerskretsar har allmänt beklagats, hvad vid detta tillfälle det missriktade nitet förbröt. Sedan nu den häftiga meningsstridens böljor lagt sig, är det Idun ett nöje, att kunna villfara en från många håll uttalad önskan och här nedan presentera den sympatiska bilden af den varmhjärtade unga dam, som kanske mer än någon annan bidrog att väcka till lif den opinionsstorm, som den gången rensade luften och kom fjällen att falla från vederbörandes ögon. Härom skrifver till oss en insändarinna från Gefle så som följer:

»Où est la femme»? Ja, den frågan i varierande former hörde man ideligen upprepas man och man emellan under dagarna närmast efter den sorgligt ryktbara distansridten i Gefle i april innevarande år. Där hade nämligen i en af platstidningarna synts en af ädel harm genomandad, insänd artikel, i hvilken af allt att döma en varmhjärtad kvinna tog till orda mot det grymma djurplågeri, som vid det nämnda tillfället hade utöfvats. Så småningom hörde man namnet hviskas i förtroende, och snart var det en offentlig hemlighet, att författarinnan var fröken Hilma Söderberg, hvilkens bild här meddelas.

Född och uppfostrad på landet — i Sundborn i Dalarne, där hennes far varit landtbrukare, innan han med sin familj flyttade till Gefle — äger fröken S. ett för djuren synnerligen ömmande sinne, som helt naturligt skulle känna sig upprördt till sitt innersta af att se »våra stumma vänner» så plågade. »Jag älskar hästen mer än något annat djur», hette det i den ofvannämnda artikeln, och dessa författarinnans känslor tillåto henne ej att stanna vid blotta ord.

Men för att beifra saken fordrades bevis, och sedan fröken S. delvis själf samlat dem i bygderna, for hon upp till Stockholm till den gamle riksdagsveteranen S. A. Hedin. Det var ett modigt beslut — och det lyckades. Hr Hedin tog saken om hand. Följden blef, som bekant, direktör E. Wavrinskys med fleres interpellation till krigsministern samt däraf följande förordningar.

I ett bref till insändarinnan af dessa rader skrifver fröken Söderberg: — — — »äran för att saken blef af så stor vikt att den behandlades såväl i riksdag som regering tillkommer endast hr A. Hedin, till hvilken jag i min nöd vände mig, då jag såg att alla vederbörande försökte tiga ihjäl eländet. Om nu dylikt djurplågeri förhindras för framtiden, så är förtjänsten hr Hedins och ingen annans.»

Medgifves gärna! Men med kännedom om hr Hedins vidtomfattande politiska verksamhet och hans svaga hälsa är lätt inse, att han helt visst ej förmått ägna tillbörlig uppmärksamhet åt saken, i synnerhet under den synnerligen kritiska period, som då rådde i riksdagen, för så vidt han ej från början blifvit så väl underrättad.

Och nu till sist, bästa fröken Söderberg, hoppas jag, att ni ursäktar, det jag så här utan ert medgifvande presenterar er för Iduns läsekrets, då jag ej i ert bref kan finna något rimligt skäl däremot. Ni skrifver: »Jag får nog försöka uträtta något mer här i världen först, innan jag förtjänar komma i Idun.» Därtill hoppas jag dock innerligt att *dessa* rader ej blifva ett hinder, utan fastmer en tillskyndan att allt framgent ägna edra krafter åt bekämpandet af våld och tyranni, i hvilka former de än uppträda.

— a — n — d.

FRÅN MONTPARNASSE OCH MONTMARTRE. ATELIERINTERIÖRER AF EDVARD STJERNSTRÖM.

I.

LIKSOM VETENSKAPERNAS och de bokliga studiernas alumner hafva sitt Quartier Latin, så hafva här i Paris äfven artisterna, de må nu föra penseln eller mejseln, sina tvänne exklusiva kvarter: Montparnasse och Montmartre.

De inhemska konstnärerna tyckas med förkärlek hafva utvalt det sistnämnda, de främmande, i synnerhet skandinaverna, det förra.

Oss veterligt hafva vi för närvarande endast trenne svenska konstnärsstudios där uppe på Montmartre: herrarne Forsbergs, far och son, samt professor Wahlbergs.

Det är dock något oegentligt att betrakta Montmartre i sin helhet som ett konstnärskvarter, ty det är endast »La Butte», trakten kring Sacré-Coeur-kyrkan, som kan betraktas som ett sådant.

Denna del påminner rätt mycket om vissa trakter af Stockholms söder, med sina trappor, sina små öfver afgrunden sväfvande kojor, sina »hängande trädgårdar» erinrande om en Semiramis'! Om Montmartre är mera pittoreskt, så är däremot Montparnasse mera komfortabelt, en fullkomligt modern stadsdel, så väl till planläggning som byggnadssätt.

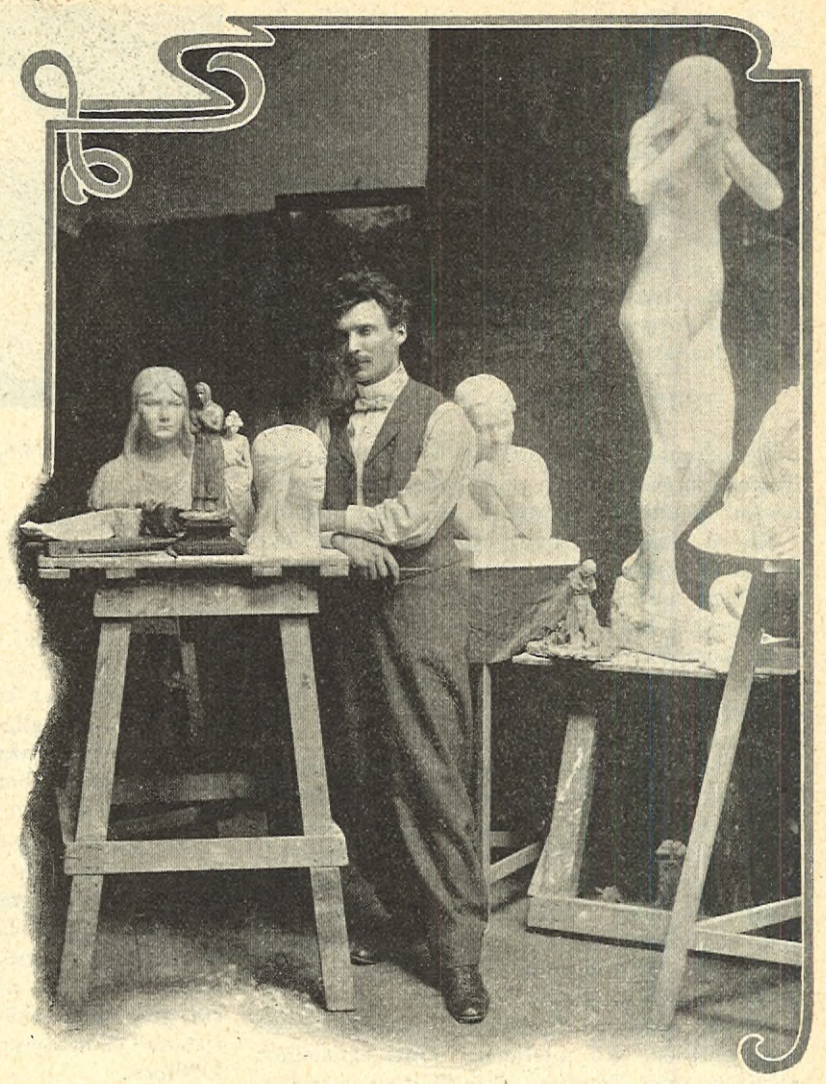

CARL J. ELDH I SIN ATELIER I PARIS. ALBIN FOTO.

FRÖKEN HILMA SÖDERBERG. ANNA NORDLÖW-BJÖRK FOTO.

Äfven artisterna själfva förete en ganska väsentlig skillnad, till sitt yttre. Den gamla, af en Murger skildrade, af en Gavarni tecknade, artisttypen, med sina väldiga hattar, sitt långa hår, sina sammetsjackor och vida pantalonger träffar man endast på Montmartre, ehuru de äfven här blifva allt mera sällsynta. Den tiden är förbi, då det ansågs nödvändigt att artisten skulle vara en bohemien, och lika litet som man för att anses som ett snille måste vara mer eller mindre galen, lika litet är det nödigt för en konstnär att vara mer eller mindre excentrisk i sin klädsel. Vi svenskar tror jag dock aldrig skattat åt dessa extravaganser i toalettväg.

Vidare skulle jag tro, att man arbetar mera i Montparnasse, roar sig mera på Montmartre.

Ett bevis för detta mitt påstående skulle jag hafva i den mängd af nöjesetablissement, alla dessa »cabarets artistiques», musikhallar, småteatrar och danslokaler, på hvilka detta senare kvarter öfverflödar. Dock äro prestationerna å största delen af dessa lokaler lika litet konstnärliga, som det artistiska elementet bland publiken skulle vara öfvervägande. Detta torde oftast representeras af några déclasserade modeller och publiken för öfrigt vara lika kosmopolitisk här som öfver allt annorstädes i Paris.

Men det var ej härom jag ville tala!

Det har roat mig att besöka några af våra konstidkande landsmän hemma i deras ateliérer, och i förhoppning att mina intryck från

dessa visiter skola hafva sitt intresse för Iduns läsare, vill jag här återgifva några.

Jag ber dock att starkt få betona, att här ej blir fråga om någon konstkritik. Därtill anser jag mig långt ifrån kompetent. Om jag någon gång dristar mig att uttala en åsikt, så är detta endast min individuella, beroende måhända på en oodlad, kanske allt för nykter smak.

Nej, det är »artisten hemma hos sig», »L'artiste intime», om jag så får säga, som skall bli föremål för min skildring.

Jag börjar då med

SKULPTÖREN C. J. ELDH.

Egendomen n:r 70 bis rue Nôtre Dame des Champs utgöres af en stor byggnadskomplex, nästan uteslutande upptagen af herrar artister.

Ehuru gammal bekant med herr Eldh, var det dock första gången jag en morgon för ett par dagar sedan gjorde ett besök i hans hem.

Efter att hafva passerat en förgård och en bred korridor, kom jag in i en liten förtjusande trädgård. Trädgård torde kanske vara ett oegentligt uttryck om en anläggning, där det hvarken finnes träd eller blommor!

Det var egentligen ej annat än en vanlig liten bakgård, men där murarne voro öfverdragna af den mest yppiga murgröna, bakom hvars löfverk man skymtade konstnärliga friser, basreliefer och statyer, allt af mycket gammal datum. Midt på den stensatta gården en gräsmatta, stor som ett mindre matbord, och på denna en liten fontän, i hvars bäcken några guldfiskar summo.

Nästan dold af löfverket upptäcka vi till sist entréen till ateliern. Trots anslaget: »Entrez sans frapper» äro vi dock nog diskreta att knacka, ty när man besöker en skulptör, kan man aldrig vara säker på att ej komma midt under en »pose», och kännande herr Eldhs genre, vilja vi ej riskera något dylikt!

Vi funno emellertid den unge konstnären ensam. — »Välkommen, min bror, du har tur, eller rättare sagdt jag, ty hade du kommit en timme senare, hade jag varit ute. Kl. 12 skall jag nämligen upp i 'Grand Palais' och hämta min medalj, och i afton reser jag hem till Dannemora!» (Par bleu, han talade så ogeneradt om denna resa till det lilla svenska grufsamhället, som om det endast gällt en färd »à l'imperiale» till St. Dénis eller Versailles!) »Och nu,» fortsatte han, »vill du skrifva litet om mig i Idun? Detta gläder mig, mest för min gamla mors skull, ehuru jag uppriktigt sagdt ej förstår hvad du skall få att skrifva om. För resten tror jag att Idun redan en gång förut välvilligt omnämnt mig, det var utställningsåret i Stockholm 1897, och så har vännen 'Volmar' skrifvit ett par gånger om mig i Svenska Dagbladet.

»Men nu först skall jag springa ut och hämta en butelj malaga, eller kanske du föredrager

»FÖRLÅTELSE», GRUPP AF C. J. ELDH.

en absint? Ni äro så fördärfvade där borta på 'högra sidan' (af Seinen), men det oaktadt anser ni oss artister här i Montparnasse som riktiga barbarer. Så t. ex. skrifver 'Volmar' i ett af sina bref, att det väckte hans förvåning att bruket af manchetter och krage var så pass allmänt kändt här bland oss artister! Han har antagligen att emotse ett sorgligt slut, om han någon gång vågar sig hit! — Medan jag är borta, kan du göra en okulär besiktning af min atelier.»

Så gjorde jag ock. Jag fann densamma hög, rymlig och ljus. På statif, bord och hyllor: statyer, statyetter, studier, utkast och reproduktioner i lera och gips. På väggarne taflor, mest porträtt, samt en gammal indisk schal. Tvänne af rummets hörn voro afstängda med skärmar, det ena utgjorde artistens sängkammare, det andra modellens klädloge.

Största uppmärksamheten ådrager sig en kopia af artistens första, större arbete, »Linnéa» (se bilden), staty i marmor, köpt af fröken Eva Bonnier i Stockholm, samt af henne bestämd som gåfva till någon af statens samlingar. Originalet jämte en annan grupp, äfven den i marmor, benämnd »Douleur» (en moder med sitt döda barn) hafva i år utställts å härvarande salong och belönats med medalj. Vidare se vi en pendant till »Linnea» benämnd »Daggkåpa», beställd af en fransk konstälskare att utföras i marmor.

Så en annan grupp »Douleur d'une mère», med ungefär samma motiv som »Douleur», en staty »Förtviflan», utställd i konstnärsförbundet i Stockholm 1899, samt en »Eva», utförd i brons. »Innocence» i marmor, utställd och belönad med mention honorable på 1900 års parissalong.

Men herr Eldhs konst går ej uteslutande i den seriösa genren. Vi upptäcka äfven prof af mera humoristiskt kynne.

En »marchand d'habits» är en lika naturtrogen som rolig bild af denna säregna parisiska gatutyp och en annan, »modellen före posen» (se bilden), är af utmärkt verkan. Flickan är tydligen en nybörjare, och hon förefaller ännu en smula generad. Man tycker sig nästan höra ett: »Inte nog nu?» Den gamla svenska bondgumman (artistens mor) är ock en af de saker, som slå mest an på oss.

Men nu kommer vår värd tillbaka med malagan, och sedan vi fyllt våra glas, berättar han som följer:

»Jag är född 1873 i Dannemora. Mina föräldrar, som ännu lefva, äro arbetsfolk. Vid 13 års ålder måste jag själf ut och tjäna mitt bröd. Mina bokliga studier inskränka sig till folkskolans och mina i konst äro nästan lika elementära.

»Jag har gått i Tekniska skolan i Stockholm. Under restaureringen af Uppsala domkyrka arbetade jag som ornamentsbildhuggare. Under årens lopp lyckades jag lägga ihop ett litet kapital, och med detta begaf jag mig för sju år sedan, på vinst och förlust, hit till Paris. Jag har tagit några lektioner för professor Injalbert, och så har jag under en tid studerat anatomi i École des beaux arts. Det är allt.

»Jag har nu kommit så långt, att jag inser de brister, som vidlåda mina hittills utförda arbeten, och det är vackert så. Men jag har haft tur och lyckats få sälja ej så litet, och nu först kan jag tänka på att få studera min konst. Antagligen kommer jag att tillbringa vintern i Italien. Hittills har jag med undantag af en kortare vistelse i Belgien och Holland samt ett par besök i Sverige hela tiden uppehållit mig här i Paris.

»Med undantag af fröken Bonniers Linnea, h. m:t konungens byst i härvarande legationshotell samt ett par mindre saker i brons, äfven köpta af h. m:t, ha alla mina arbeten sålts till fransmän.

»För en tid sedan hade jag ett anbud, öfver hvilket jag känner mig stolt, ehuru jag till följd af ekonomiska skäl måste afböja det. Det gällde nämligen en madonnabild i marmor för hufvudkyrkan i Toulouse. Den skulle hålla 2,5 meter i höjd, men den summa, som man hopsamlat för att betala ett dylikt konstverk, uppgick till endast 5,000 francs, ungefär hälften af hvad jag skulle kunna göra det för.

»Mina utmärkelser? De inskränka sig till tvänne »mention honorable» från tvänne föregående års salonger här, samt nu i år medalj. Det är ju ej så vidlyftigt, men som du kanske vet ligger nästan största äran uti att *få* utställa.

»Erkännande hemma? Jo, jag är medlem af Konstnärsförbundet, den utmärkelse jag kanske sätter största värdet på!

»Hvilket af mina arbeten jag själf sätter främst? Tja, det kanske är mitt sista, som jag just i dagarne fått färdigt — här skall du få se.»

Han förde mig till ett hörn af rummet till ett statif, och efter att hafva aflägsnat de våta dukarne från den ännu ej torkade leran visade han mig den grupp, som här finnes särskildt afbildad, och som konstnären benämnt »Pardon».

Motivet är hämtadt från den gamla, men så ofta upprepade historien om en »förlorad dotter», som sent omsider återkommer till modershemmet och finner modersfamnen alltjämt öppen. Hufvudfigurens, moderns (tydligen artistens egen) drag, med sitt uttryck af på samma gång smärta, glädje och hopp syntes oss utmärkt väl återgifna.

Flickans nacke är bra, man ser på de sammandragna musklerna, att hon gråter spasmodiskt, däremot förefaller oss hennes hand mindre lyckligt placerad där uppe på moderns hufvudkläde. Denna grupp, som redan är beställd, skall utföras i mörk ek, ett tämligen originellt materiel, som dock onekligen här vidlag kommer att göra sig bättre än brons.

Men tiden lider och den blifvande medaljören börjar att borsta sin frack, hvarför vi bjuda farväl.

Herr Eldh kommer att stanna ungefär en månad hemma i Sverige, dels i sitt hem, dels i Stockholm, där han har åtskilligt arbete.

Vi skulle haft lust att tala litet om herr E. ej blott som artist, utan som medborgare, och om de sympatier han äger inom svenska kolonien här, men detta hör strängt taget ej hit, utan inskränker jag mig att här å vännernas i Paris vägnar hälsa honom ett *à bientôt.*

Paris sommaren 1902.

Lifförsäkrings-Aktiebolaget

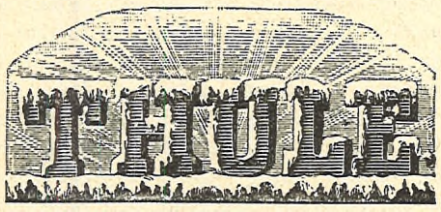

STOCKHOLM.

1901: Utdelningen till aktieägarne: kr. 30,000: —
„ De lifförsäkrades vinst:..... „ 501,516: —
eller mer än 16 gånger utdeln. till aktieägarne.

Ny lifförsäkringssumma under 1901:
kronor 13,076,984 kronor.

HURULEDES MARCUS LARSON GJORDE AF MED SINA PENNINGAR. OCKSÅ ETT BIDRAG TILL VÅR KONSTHISTORIA AF CHICOT.

DÅ DEN PÅ sin tid så ryktbare målaren Marcus Larson lämnade Petersburg och for till världsutställningen i London 1862, hade han i Ryssland sålt taflor för 18,000 kr. och i England afyttrat för 11,000 kr. genom kommissionärer. Dock stod han redan 1863 på Londons gator, själf bjudande ut sina taflor, och dog utfattig hos en åkare den 25 januari 1864.

Huru detta egentligen gått till, har ingen kunnat eller försökt klargöra. För att i någon mån lyfta slöjan öfver detta finansiella dunkel, vill jag här anföra en historia, för längesen lämnad mig af en bland själfva deltagarne däri. Jag skall blott anhålla att få berätta den på mitt sätt, emedan den värde kaptenens egen framställning af saken var skäligen torftig. Så här låter då historien.

Det var anno 1862 och en ovanligt vacker sommardag, åtminstone för att vara i London. Två medelålders män vandrade långsamt fram längs kajen i Westindiadockan. Det var ej svårt för en cockney* att se, hurusom dessa trygga och betänksamma karlar nog inte voro några infödingar. Denna observation gjordes också af en mager herre med pipskägg och mustascher, hvars ögon spejade omkring oroligt, men skarpt, medan han kom promenerande från motsatt håll. Under det han närmade sig, betraktade han deras något gammalmodiga »bonjourer», de svarta sidenvästarna, hvaröfver hängde dessa af dalkullor fabricerade klockkedjor af fruntimmershår, hvilka alla plikttrogna sjömän den tiden fingo som minnen af sina kärestor, och de något brunstekta »stormarna», som sutto betydligt »akterstagade» på de solbrända hufvudena.

»Det där är ett par svenska kofferdiskeppare, det syns då på riggen», mumlade den magre. »Dom ska vi preja an.»

Partierna möttes. Den magre herrn tog af sig hatten och ropade ogeneradt och muntert: »Ni är ett par landsmän, kan jag se!?»

»Nej, vi ä sjömän ä vi», svarade den äldste af kaptenerna, i det han synbarligen ville fortsätta sin väg utan vidare.

Saken var den, att sjökaptenerna i allmänhet ännu den tiden icke voro de världsmän de numera blifvit, utan egentligen blott avancerade, tämligen råa matroser, som hyste ett inrotadt misstroende mot hvarje främling, som gjorde min af närmande i de stora hamnstäderna utomlands. Detta misstroende hade djupa rötter, alstrade af en hop fruktansvärda historier om sjömän, som lockats bort till farliga hålor, som skulle finnas här och där i de gamla hamnarna, där man på något mystiskt sätt plundrade eller rent af lät dem försvinna. Ingen »fullbefaren» svensk sjöman var främmande för denna hemska tradition och isynnerhet voro de på sin vakt emot alla »förkorade»** svenskar, som de misstänkte vara agenter för sådana här farliga ställen.

De bägge kaptenerna, som ansågo sig vara riktigt erfarna förståsigpåare, betraktade därför främlingen, som så där frankt sökte tränga sig på dem, med misstänksamma, att ej säga oblida ögon. Visserligen var han snyggt, ja, nästan elegant klädd, men riktigt slipade »Bauernfänger» bruka också inte uppträda i paltor, det visste de nog. Men *dem* skulle han inte lura.

Främlingen lät dem emellertid icke passera utan vidare, hvilket ytterligare väckte deras misstro. De skulle nog vara på sin vakt. »Förlåt mig», började främlingen åter, »ä, inte herrarne sjökaptener?»

»Jo, det stämmer», svarade den äldste, som tycktes vilja föra ordet.

»Ja, jag kunde tycka det. Mitt namn är Larson,» förklarade främlingen med stark tonvikt på namnet.

»Jaså», svarade kaptenen torrt.

Den magre herrn gaf honom en hvass blick. »Det är inte bara 'jaså' det, — Marcus Larson, förstår ni.»

»Känner ingen med det namnet.»

»Målaren, vet jag,» tillade främlingen med eftertryck.

»Så, att herrn är målare. Ja, inte har jag något jobb för er. Vi måla allt ombord själfva. Såvida du inte har något arbete hos dig?» frågade kaptenen sin tystlåtne kamrat. Denne blott skakade på hufvudet.

Främlingens ögon flammade upp och en mörk rodnad spred sig hastigt öfver det magra ansiktet. »Ha ni verkligen den fräckheten att tro, att jag skulle vilja höra mig för att få måla edra usla skutor, jag, Marcus Larson, den berömde målaren?» utropade han ilsket.

»Marcusa mig hit och marcusa mig dit!» skrek kaptenen, som också fattade humör. »Jag känner bara till Markus, aposteln, i Nya testamentet och honom måtte herrn väl inte vara heller, så styf herrn än låter.»

»Vill ni verkligen försöka inbilla mig, att ni inte alls hört talas om Marcus Larson, den store målaren?» utropade den besynnerlige främlingen, i det han slog sig för bröstet med en stor gest.

»Annamma mig jag det har», svarade kaptenen, betraktande sin kamrat med en min som om det vore tid att gå ifrån den där galningen.

»Inte jag heller», instämde denne, som dock icke ville vara så oartig att utan vidare lämna en landsman.

»Och ändå ha tidningarna stått fulla om mig de senare åren... Då måtte ni aldrig ha läst några tidningar heller?»

»Jo, jag håller då Norrlands-Bladet,» försäkrade den äldste kaptenen. »Men man står inte ut med att läsa allt i tidningarna heller.»

»Ja, är det inte det jag alltid har sagt, att svenskarne ä ena dålmånsar allihop, som inte intressera sig för konst det bittersta! Om ni vore svenska matroser, skulle jag inte säga något. Men här stå tvänne ordentliga svenska sjökaptener, som inte ens till namnet känna sitt eget lands förnämste målare.»

»Måla mig hit och måla mig dit,» skrek otåligt den äldste kaptenen, som för öfrigt hette Hedlund, förande skeppet »Condoren» från Gäfle. »Det måtte väl inte vara hela världen att vara målare. Jag känner bara en hemma, som kommit sig för så pass, att han har egen gård, men så har han också gnott som en hästigel.»

Marcus Larson — ty det var verkligen den märkvärdige artisten själf, som stod där på kajen — betraktade den värde kaptenen med ett uttryck af det obeskrifligaste förakt. Så rätade han på sig, knäppte upp den lätta sommaröfverrocken och pekade på en vasastjärna, som satt fästad i promenadrockens knapphål. »Tror ni, kapten, att en vanlig plankstrykare får en sådan här?» frågade han i öfverlägsen ton.

»En orden,» mumlade de bägge kaptenerna med en plötslig vördnad i sina väderbitna ansikten.

»Ja, vasaorden, kungliga vasaorden. Nu tror jag ni börja ana, hvad jag är för en man till slut,» utbrast Larson, synbarligen i hög grad njutande af öfvertaget.

Och han kunde häfva sig med skäl, ty de bägge skepparne voro bland de mest naiva varelser beträffande ordnar. Sådana hade de endast skådat på borgmästaren och ett ofantligt rikt kommerseråd i sin fädernestad, där dessa varit de största matadorerna.

»Då har väl herrn gjort nån' altartafla, kan jag förstå,» menade kapten Hedlund, som nog inte kunde komma längre på konstens tinnar.

»Altartafla?» utropade Larson med ett öfvermodigt hånlöje. »Aldrig tecken ditåt, inte så mycket som en madonna, mina herrar.»

»Då kan jag inte begripa, hur herrn har kommit sig så upp, att herrn fått sig en orden. Det ska vara stora kaxar, det. Att nå'n kan få tocket för bara måleri, det kan jag då inte förstå.» Och kapten Wesström, den andre skepparen från Gäfle, instämde nickande i detta för deras horisont tvärsäkra axiom.

»Som jag hör, ha herrarne tydligen ingen aning om konst,» anmärkte Larson öfverlägset. »Kanske det här kan öfvertyga herrarne därom bättre och tydligare.» Och i detsamma tog han upp en grabbnäfve guldpund ur byxfickan, där de lågo lösa.

Kaptenernas ögon lyste af förvåning och beundran. Detta argument förstodo de sig på. Så mycket pängar och så vårdslöst behandlade! Den karlen måtte simma i guld.

Marcus Larson log. Han hade förbluffat dem och det var just hvad han åsyftade både i konsten och lifvet. Han njöt däraf. Det smekte denna himlastormande fåfänga, som var den innersta driffjädern till alla hans ansträngningar både i godt och ondt, som gjorde honom till en »meteor, hvilken lyste, bländade och gick i kvaf».

Kaptenerna stodo där och stirrade på guldet, som glänste så vackert i solskenet.

»Ja,» fortsatte Larson, »det här är bara en liten del af hvad jag fått för en enda tafla.»

»Åh, kan så'nt vara möjligt?» undrade kapten Wesström förvånad.

»Jo bevars; men så finns det inte en på millionen, som kan göra hvad jag kan göra med dessa mina händer och ögon.» förklarade Marcus Larson stolt, i det han åter stoppade ned guldmynten. »Jag var en kväll ute och åkte i trakten af en stor atelier, jag byggt mig i Småland. Jag hade ett par bekanta med mig och vi stannade uppe på en höjd för att riktigt njuta af det vackra månskenet. »Det är verkligen ett af de härligaste månsken jag någonsin skådat!» utbrast den ene af bekantingarne. Jaa, sa jag, det är det visst, men jag ska måla ett ändå grannare i morgon och jag gjorde det.»

»Herrn gjorde väl så tusan heller!» utbrast kapten Hedlund. »Vår Herre tar herrn väl ändå inte lofven af.»

Målaren såg trotsigt på honom. »Vår Herre,» upprepade han, »ja, det förstås. Naturen är det högsta, dit vi kunna komma och därhän sträfva vi ju alla. Men det finns vissa penslar, som kunna frambringa större effekter än naturen och det finns ögon, som se naturen på annat sätt än vanliga ögon. Dock, här är inte platsen att stå och orera om sådant. Om herrarne inte ha något däremot, skall jag be att få se herrarna på en liten middag, så kunna vi ju tala om konsten i allsköns lugn och ro,» bifogade Larson artigt.

Misstroendet å kaptenernas sida var nu visserligen försvunnet, men på gammalt bondemanér krusade de i det längsta för att taga emot denna alldeles oväntade inbjudning. Marcus Larson höll dock styft på det trefliga i landsmanskapet och hade för öfrigt en så skarp öfning i att persvadera, att kaptenerna gåfvo med sig, isynnerhet som de hyste en viss svaghet för ordensstjärnan. Att få komma i sällskap med ordensprydt folk hade de aldrig drömt om.

De tre herrarne fortsatte tillsammans längre in i själfva staden, där Marcus Larson stannade vid en större restaurant, dit han bjöd dem inträda. Stället var fullt med gäster och man hörde från alla sidor de mest olika språk framtränga i ett genomgående surr, medan det osade af såser och kål från köken. Målaren rynkade näsan och sade till om en flaska champagne, till de omkringsittandes häpnad.

»Ja, glo ni!» fräste han åt den gapande mängden. »Man får lof att ha någonting uppfriskande i den här mörjan», tillade han åt sina gäster. »För öfrigt dricker jag ingenting annat än vin, det är den enda ädla dryck man numera kan få. Annars förfalskas ju allting af de rackare fabrikanterne.»

Kaptenerna läto sig väl smaka. Det var minsann inte många gånger de smakat på den fradgande drufvan, men så hade de heller aldrig varit tillsammans med någon dekorerad, hvilket slags folk de höllo för helt annat än vanliga dödlige.

Snart var buteljen expedierad. Larson drack lika fort och eldigt som han målade. Och den som gaf sig i lag med honom, fick inte bara smutta. Det gick i botten med en gång.

Men nu såg han olustig ut. »Det är för odrägligt att sitta här i ett sådant os och sådant Babelslarm,» sade han plötsligt, sedan han betalat och kastat en half krona till drickspengar åt kyparen. »Om herrarne vilja som jag, så lämna vi den här stora staden och fara ut någonstans vid Themsen. Jag ska låna en guide och titta efter något lämpligt lokus.»

Han fick af den tjänstvillige kyparen en sådan där vanlig handbok för resande på tyska, det enda utländska språk han någorlunda kunde, och bläddrade en stund däri. Till slut utropade han med lifvad min: »Jag har det, jag har det! Vi fara ut till Windsor, en liten gammal stad, bekant för sina många krogar förr i världen. Fördöme mig finnes inte där också värdshuset The Garter (Strumpebandet), där den tjocke John Falstaff fyllde sin väldiga mage. Jag minns honom från »Muntra fruarna i Windsor», en stilig pjäs af Shakspeare*. Och där finnes Windsor Castle, det kungliga slottet med många konstskatter och mycket annat. Ja, dit fara vi. Där finnes frisk luft och alltid är det väl någon bra krog kvar ännu, skola vi hoppas. Det är bara att fara ned till Great-Western-station och sätta sig i en kupé och om en stund äro vi framme. Det är blott en liten bit dit. Hela historien betalar naturligtvis jag.»

Kaptenerna kunde inte emotstå en så generös inbjudning. För öfrigt hade de anslagit dagen till hvad sjömännen kalia en »landgångsdag» och de kunde så gärna fara ut till det riktiga landet som att gå i det rökiga London en så vacker dag.

(Forts.)

---

* Infödd Londonbo.
** Förvridning af »Verkhert».

* Marcus Larson var stor beundrare af Shakspeare och Byron, hvilken senare han kallade »Byrån».

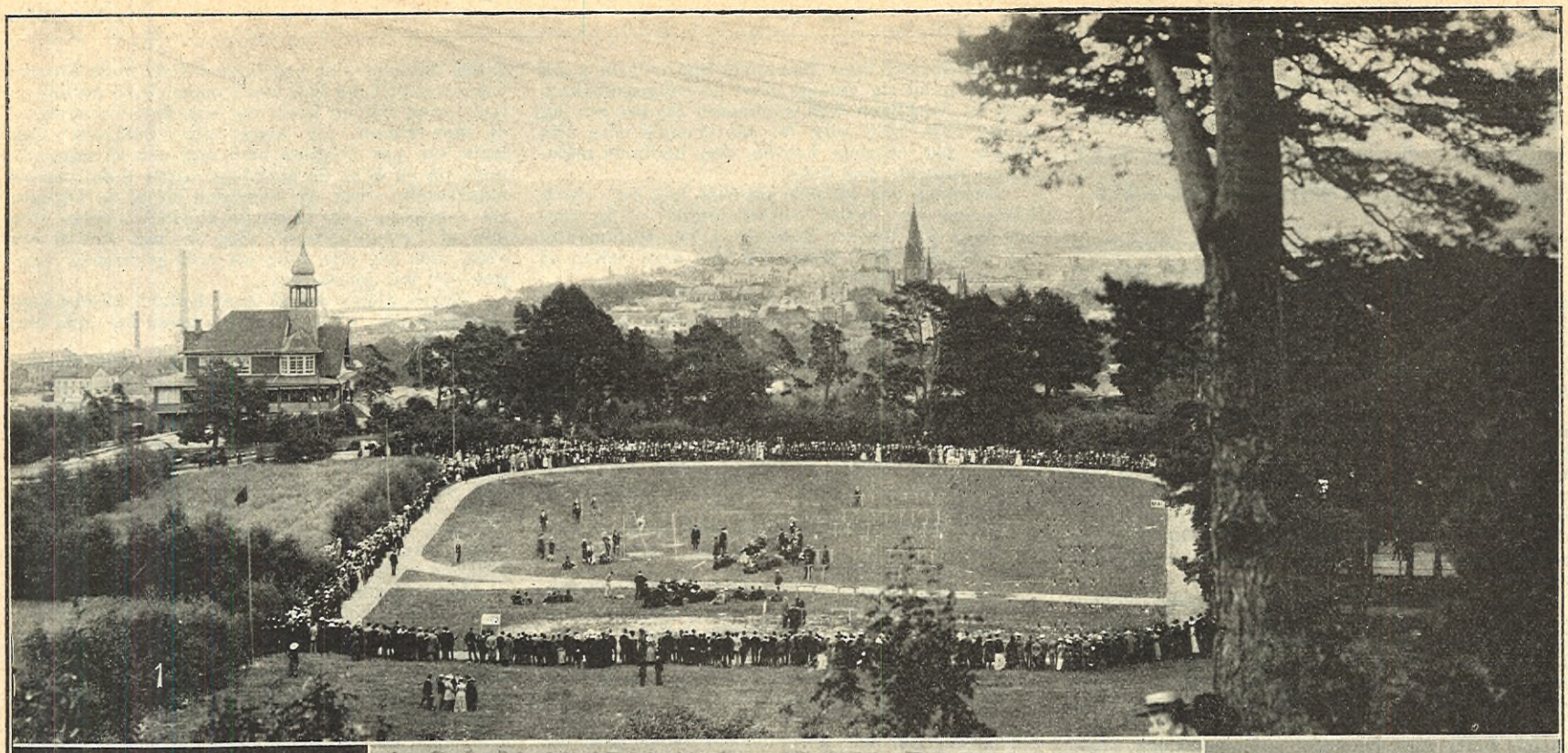

1

2

3

4

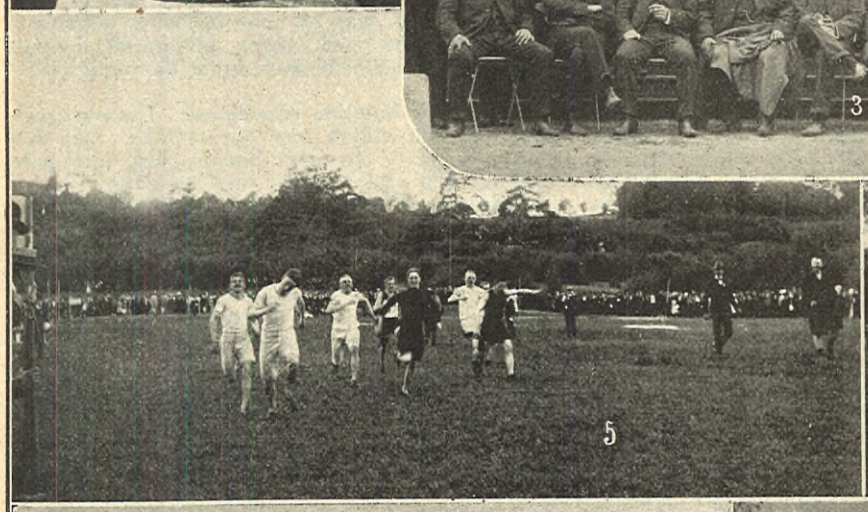

5

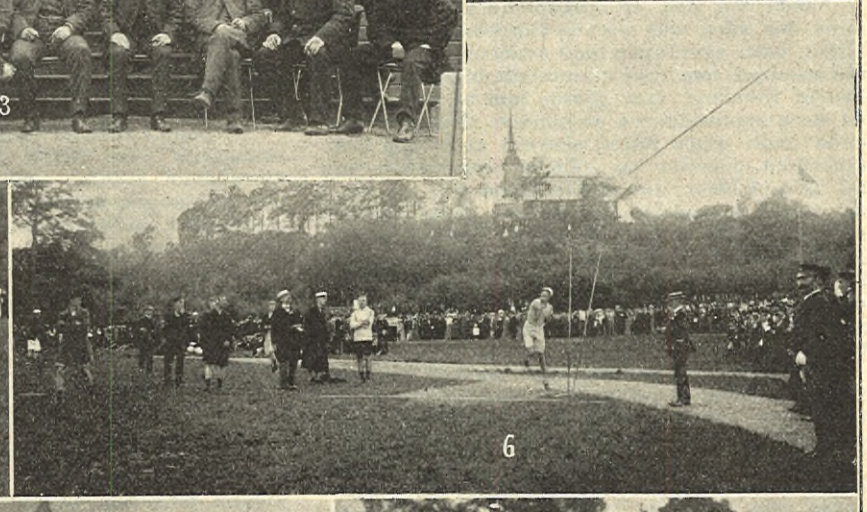

6

7

8

9

FRÅN DE STORA ALLMÄNNA SVENSKA IDROTTSTÄFLINGARNA VID JÖNKÖPING 30—31 AUGUSTI. FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF H. HOLM.

1. UTSIKT ÖFVER IDROTTSPLATSEN MED JÖNKÖPING I BAKGRUNDEN. 2. DICKSONSKA VANDRINGSPOKALEN I FOTLÖPNING Å EN ENGELSK MIL. ERÖFRADES AF K. HELLSTRÖM, STOCKHOLM. 3. GRUPP AF FUNKTIONÄRER OCH IDROTTSMÄN. 4. FÖRSTE PRISTAGAREN I STAFSPRÅNG (3 M. 40 CM. SKANDIN. REKORD) B. SÖDERSTRÖM, STOCKHOLM. 5. 100-METERS-LOPPET. 6. FÖRSTE PRISTAGAREN I SPJUTKASTNING E. LEMMING, GÖTEBORG. 7. FOTBOLLSLAGEN. DET SEGRANDE GÖTEBORGSLAGET RANDIGA BLÅ OCH GULA DRÄKTER. JÖNKÖPINGSLAGET HVITA MED BLÅ STJÄRNA. 8. FÖRSTE (E. EKBERG, STHLM) OCH ANDRE (E. SAMUELSON, GÖTEBORG) PRISTAGARNE I GÅNGTÄFLING PÅ 5,000 METER. 9. START TILL 10,000-METERS-LÖPNINGEN. (N:R 30 FÖRSTE PRISTAGAREN K. HELLSTRÖM, STHLM.)

FRÅN STATSRÅDENS NORRLANDSRESA. MÖTE MED KIRUNA STADSPLANS INNEBYGGARE I FOLKETS HUS I KIRUNA. 1. LANDSHÖFDING BERGSTRÖM. 2. STATSRÅDET ODELBERG. 3. STATSRÅDET WESTRING. BORG MESCH FOTO.

UR DAGSKRÖNIKAN.

NITTIOTVÅ ÅR fyllde i förra veckan förre franske konsuln härstädes *Eugène Thiébaut*. Konsul T., eljes bosatt i Paris, har under sommaren vistats hos sin son, legationsrådet Thiébaut i Clarens i Schewiz. Den gamle är vid sin höga ålder ovanligt kry och intresserar sig lifligt för allt, som rör Sverige, vid hvilket land många vänskapsband ännu knyta honom. Minnesgoda vänner härstädes sände honom ock på födelsedagen sina välgångsönskningar. En i hufvudstaden allbekant trio under 70- och 80-talen utgjordes af vicomte Soto Major, ryska statsrådet Mollerius och konsul Thiébaut, födda resp. 1812, 1811 och 1810. Den sistnämnde är nu som bekant den ende kvarlefvande af de tre.

EUGÈNE THIÉBAUT.

*

STATSRÅDEN PÅ NORRLANDSRESA. För någon tid sedan meddelades i dagspressen, att två af vår regerings medlemmar, nämligen statsråden Odelberg och Westring, befunno sig på resa i öfre Norrland för att däruppe i Sveriges framtidsland göra sig underrättade om ställningar och förhållanden och besöka en del bergsindustriella anläggningar.

I färden ingick äfven ett besök i Kiruna, hvarest landshöfding Bergström, som genom sin energi, sin klara uppfattning af befolkningens kraf och sitt personligen sympatiska väsen blifvit en af länets populäraste män, sammankallat inbyggarne för att afhandla en del för Kiruna samhälle viktiga frågor.

Mötet hölls i Folkets hus i Kiruna under landshöfding Bergströms ordförandeskap, och efter sammankomstens slut togs utanför byggnaden den gruppbild af mötesdeltagarne, som vi, i förvissning om densammas intresse för en större publik på grund af mötets sociala innebörd, här meddela.

Den ärade fotografen, hvilken själf är en af de odlingsdriftiga krafterna i det nya samhället ofvan polcirkeln, beledsagade bilden med följande rader, som vi tillåta oss anföra här nedan.

»Mötet räknade 300 á 350 personer, och längst upp i salen märkes bland hedersgästerna bägge statsråden, expeditionschefen Bennich samt disponenten, geologen Hjalmar Lundholm, hvilka samtliga tydligt synas i gruppens centrum.

Mötet var föranstaltadt af landshöfding Carl Johan Bergström, hvilken visat ett synnerligt stort intresse för detta samhälles bestånd och utveckling samt tidt och tätt hedrat oss med sitt besök. Sammankomsten hade tillkommit för att låta inbyggarne ge uttryck åt sina önskningar beträffande behofvet af allmänna byggnader, såsom kyrka, skolor, sjukhus, polisstation o. d., samt gatornas iståndsättande och dränering; därjämte huruvida det kunde anses gagneligt låta den som så önskade och kunde få till fullo inlösa sina tomter och erhålla fastighetsbref däråa, innan alla byggnadsskyldigheter, i enlighet med den ursprungliga förordningens fordringar, voro fullföljda.

Alla frågorna framlades och dryftades högt och otvunget, och att vår landshöfding rätt uppfattat desamma, har han redan visat oss; att han också kommer att göra det framdeles, därom äro vi fast öfvertygade.»

*

EN STORARTAD APPARATSAL har Allmänna telefonbolaget i Stockholm låtit inreda i sin nybyggnad, n:r 28 Malmskillnadsgatan, och bringa vi i dag en bild från den nya salen, sådan den i sitt fullfärdiga skick ter sig. Apparatsalen, som har en längd af 33½ meter och en bredd af 11½ m., är tillräcklig för 20,000 abonnenter. — Vid inkopplingen användes ett nytt, för telefonisterna synnerligen bekvämt system, i det en liten elektrisk lampa blir glödande vid påringningen, hvarpå telefonisten kopplar in i hålet ofvanför lampan i fråga, som därefter slocknar.

Den nya apparatsalen, som torde vara utan motstycke i hela världen, har kostat en million kronor.

*

NYA ELEMENTARSKOLAN FÖR FLICKOR heter en ny tidsenlig flickskola i Stockholm, 25 Kommendörsgatan. Föreståndarinnan, fil. doktor Anna Ahlström, som genom studier och resor — nu senast till England, Tyskland och Frankrike — väl satt sig in i de olika detaljerna af sitt kall, ämnar göra allt för att ernå ett fullgodt resultat. I samband med denna skola upprättas ett särskildt privatgymnasium med mål att förbereda flickor

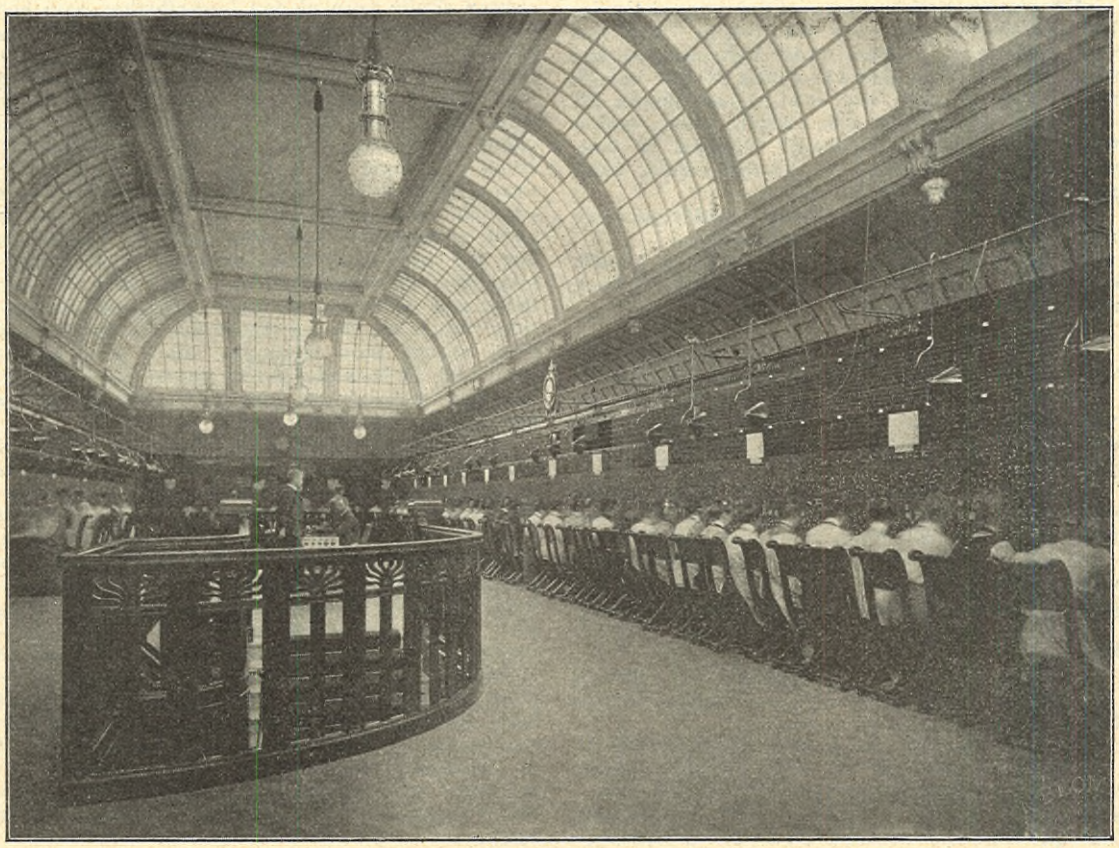

ALLMÄNNA TELEFONBOLAGETS NYA APPARATSAL. A. BLOMBERG FOTO.

till studentexamens aflägganде på kortast möjliga tid, *dock utan öfveransträngning.* Detta gymnasium påpekas särskildt för den kvinnliga ungdom, som i landsorten genomgått högre flickskola och önskar aflägga mogenhetsexamen. Se annons i dagens nummer.

HALLON OCH GŒTHE.

OM JAG BESKRIFVER allt så noga som möjligt, bör det bli naturtroget. Öfverskriften är lite underlig; men *què faire?* Det är ju inte någon paradox. Eller hur?

Hvad som härefter följer är, uppriktigt sagdt, en familjeinteriör inom ramen af en prästgårds interiör och exteriör. Hör!

Majken är en af de älskligaste systrar som jag känner inom det älskligaste hem jag vet inom vårt dyra land. Storgården — Karl-Erik-Forsslunds — är bara skräp bredvid denna gård. Försiktigtvis utelämnas dess namn; ty annars blefve den öfverfull af turister, och vi äro oss själfva så innerligen nog. Vackert?

Nå, tänka sig en augustidag mot klockan 3, när solen skiner bakom molnsjalarna lagom varmt och lagom ljust! Majken sitter i barnkammaren — vårt rum — och slår i väfven. Hon är 18 år, rund som en rofva och mjukhårig som en silkesdocka. (Jag är hvarken så ung eller så fager, men får gå an.) Majken väfver efter moster Emmas väfbok och med Handarbetets vänners glansgarn. Det skall bli serveringsduk. Och Majken är så flitig, att hon sitter i väfven en minut efter slutad middag. Men nu, du goda barn, blir du störd, ty jag, Inga, ropar dig:

»Hallona! Hallona!»

»Har du sett till dem, eller har mamma befallt oss?» frågar Majken skeptiskt.

»Ack du, det är nödvändigt; där är lysande rödt och många fallfärdiga. Låt oss skynda, *innan* mamma befaller!»

»Kanske det.»

Sakta klifver Majken, och med en suck, ur väfven.

»Allons donc, enfants, pour la patrask!»

Vi ta i skåpet af husets porslin två tallrikar och två stora fat. Som hjältar gå vi mot vårt öde: här är hallon, svarta vinbär, krusbär och åter hallon, alla dagar.

Förbi krasse-land och solrosor skynda de snälla flickorna ned bak brygghuset. Här stå fyra rader bäriga, risiga hallonbuskar och tjugu på raden. Den som har allra minsta erfarenhet vet hvad detta betyder. Vi plocka och bocka, bocka och plocka under två fulla timmar, och samtalet är stilla som ett sommarväder under molnsjalar. Likväl komma vi hvarann så innerligt nära. Vår hallonplockning är strängt systematisk; en buske i sender, en rad i sender; när Majken tar ryggsidan af busken, så tar jag framsidan.

Nu ringer kaffeklockan. Flickorna skola in. Ett par buskar till — så äro vi redo. Med tyst välbehag knoga vi fram under hallonkarotternas tyngd — och sätta ned vår ljufva börda »bakom huset». (Skam den, som inte genast förstår, att »huset» är prästgården och »bakom huset» är den finaste eftermiddagssittsalong! Väggen är vildvinsklädd, och utsikten är körsbärsträdet, bladgruppen, öbacken och kanalen.)

Familjekaffet begicks därinne, under samvaro med ett halft tjog syskon och mamma.

Så ut igen »bakom huset». »Vet du hvad?» sa Majken. »Det är dubbelt så roligt att arbeta, när mamma *inte* befallt.»

»Tja tyvärr!»

»Det är besynnerligt frestande, att säga 'jag vill icke', när modren ber en arbeta i vingården.»

»Jaa. Det är som om vi vore släkt till de vanartiga gossarna i förra söndagens text. Den ena sade: Jag vill icke. Sedan ångrar man sig visserligen; men...»

»Man skall 'döda sitt jag hela dagen' såsom slumsystern i Idun (Se n:r 31 för i år!). Det har man då tillfälle till äfven i denna lugna hydda.»

»Åhja; farligt är det inte ändå. Här sitta vi ostörda och göra vårt ideliga val. Utvälja det goda till kompott, och förkasta det onda till saft.»

»Nu är detta snart öfver, och sedan — gissa hvad?»

»Det var inte svårt. Naturligtvis läsa Wahl.»

»Just det. Jag ska' koka kompotten, och du läser.»

»Man rår inte för att man är så allmänbildad.»

Sanningen var, att vi höllo på med Gœthes »Die Wahlverwandtschaften» som nöjeslektyr i sommartid. Vi ha bokskåpet fullt af gammalt klassiskt litterärt. Hvarför då köpa nya godtköpsromaner? En engelsk missbok ha vi slukat, men tyckte sedan, att tiden kunde bättre användas. Majken och jag och Gœthe hade länge varit vänner. Kunde jag inte skrika mig hes, medan hon smälide i väfven? Ändå måste hon ha föreläsning. Endast få minuter lät hon mig fålla på min näsduk. Det var ju inte hälften så viktigt som hennes väfduk, förstås!

Förlåt det abrupta i mitt skrifsätt! Syftet med denna verklighetsbild är att föreslå många Iduns läsarinnor att följa exemplet.

Tag Gœthe med ut till spiseln!

Där stod Majken och skummade kompott, och jag satt på diskbordet med »Wahlverwandtschaften». Gamla Anna gick stum och vänlig och stökade. Hon kan inte tyska.

Majken och jag voro riktigt tacksamma, att den store Gœthes alla fula »förhållanden» i det klassiska verket voro obegripliga för Anna. Ja, hur skulle hon uppfatta Edvard och Ottilia m. fl.? Men Majken och jag, snälla, förståndiga, — och i grund konservativa — vi njuta af Gœthes granna språk och förakta djupt de omoraliska personerna! Trots Ellen Key!

Och hallonen äro färdigkokta; dagen är slut. En väl använd dag!

INGA.

»DE FÖRBISEDDA».

SVAR TILL »ANN. Y».

MED GLÄDJE och intresse har jag tagit del af de uttalanden, hvilka med anledning af det spörsmål, som jag under ofvanstående rubrik bragt å bane, varit synliga i Idun, och ber jag att härmed till redaktionen få frambära mitt hjärtliga tack för dess beredvillighet att öppna sina spalter för denna diskussion.

I signaturen Ann. Y:s uppsats förekomma dock några punkter, hvilka jag önskar bemöta, enär desamma för dem, som möjligen icke läst min egen uppsats, äro alldeles vilseledande, beträffande min ståndpunkt i dessa hänseenden.

Ann. Y. talar om de 40,000 kronor, som skulle erfordras för ett hem för endast tolf hyresgäster och hvilka oerhörda summor, som skulle behöfvas för att »alla de förbisedda skulle erhålla dylika hem». Härpå vill jag svara, att jag i detta sammanhang icke talat om någon som helst exakt summa. De 40,000 kronorna äro uppställda af sign. Cecil i n:r 30, såsom slutsumma för de beräkningar hon gör, beräkningar, som äro grundade på andra förutsättningar än mina, såsom hvar och en själf kan öfvertyga sig om vid en jämförelse mellan våra uppsatser.

Och härmed äro vi också inne på den sidan af frågan, som tycks väcka Ann. Y:s allra största ogillande, nämligen det inkräktande på den personliga friheten och självständigheten, som ett sådant hem ovillkorligen skulle utöfva. Häri ger jag Ann. Y. fullkomligt rätt, *om* nämligen detsamma skulle vara af den beskaffenhet, som hon framkonstruerar. Men på det starkaste vill jag betona, att något sådant på intet vis varit min mening och jag kan ej fatta, hur man kan få fram något sådant ur min artikel. Ingen kan hysa större afsky för allt hvad *inrättning,* allt som stöter på kasern heter, än *De förbiseddas* förf. Hvad jag tagit till orda för är, att de kvinnor, som tillhöra ofvan nämnda kategori, skulle få *hyra* enskildt eller deladt rum till ett lägre pris än hvad hyresvärdinnorna anse skäligt. Visserligen har jag framhållit önskvärdheten af ett gemensamt läs- och samkvämsrum, men aldrig hvarken tänkt mig eller talat om några gemensamma måltider, utan att de på stället boende skulle, som förut, intaga sina middagar »ute», men att för dem, som så önskade, skulle genom kök och däri lämpliga anordningar beredas tillfälle att själfva tillreda sin frukost och kväll.

Att en föreståndерska eller värdinna eller hvad man vill kalla henne skulle finnas på platsen är ju gifvet, men därmed är icke sagdt att hon därför skulle äga något slags moderlig myndighet öfver hyresgästerna, som Ann. Y. tyckes antaga. Någon annan kontroll än den självkontroll, som hvarje sedligt ren, med känsla för sitt människovärde och sitt sociala anseende, ställer på sig själf skulle där ej förekomma. En annan missuppfattning — för öfrigt gemensam för samtliga insändare, är att hyresgästerna endast skulle utgöras af unga flickor. Min mening har i stället varit, att ingen åldersgräns skulle uppställas mellan yngre och äldre arbetande kvinnor, ty bland de sistnämnda finnas många självförsörjerskor inom den i min artikel omnämnda grupp II, hvilka äro i lika stort behof af billiga bostäder som de unga.

I likhet med »En af de många ensamma» i n:r 31 af Idun anser äfven jag, att det vore förmodligaste att direkt få hyra af husvärden, men som vi veta är det mycket ondt om smålägenheter, och hvilken byggherre skulle väl vilja bygga hus med särskildt prisbilliga bostäder för fattiga, arbetande kvinnor?!

Ann. Y. talar också om obehaget af att i ett sådant där inrättningshem nödgas vara omgifven af andras möbler. Men hvad har då den, som hyr möbleradt rum eller inackorderar sig annat att fröjda sig åt? Och såväl det ena som det andra tycks likväl Ann. Y. vara att föredraga. Tror hon då, att den självständighet, som hon med all rätt sätter så högt, verkligen är så särdeles stor på sådana ställen? Nej, såväl i »möbleradt rum» som på inackorderingsstället får hyresgästen ofta nog känna sig sorgligt ofri.

Slutklämmen i Ann. Y:s artikel och som hela hennes bevisföring tyckes gå ut på, är att framhålla, hur mycket bättre det skulle vara, om de arbetande kvinnorna själfva bildade gemensamma hem. Skulle det verkligen det? Jag är då för min del på det lifligaste öfvertygad om, att ett sådant hem blefve ändå otrefligare och tillvaron där långt ofriare och osjälfständigare, åtminstone för — låt oss säga de fridsamma, än till och med det inrättningshem, som Ann. Y. i likhet med mig finner så afskräckande.

Låt oss blott tänka oss t. ex. sex kvinnor = sex viljor = sex föreståndерskor! Hu då! Och så »den äldre, förståndiga jungfrun» till, som nog, därom kan man vara viss, ville ha sitt ord med i laget! Ann. Y. föreslår, att »flickorna» skulle tura om att förestå hushållet, men är hon själf husmoder — hvilket man kan antaga att hon är, efter hon erbjuder sig att hjälpa flickorna med att uppgöra kostnadsförslag för ett dylikt hem — så vet hon också hvilken tid, hvilket arbete och hvilken omsorg kräfvas af den, som skall förestå ett hus, men i min artikel har jag påvisat, att den tid, som den självförsörjande kvinnan har öfrig från det arbete, hvarpå hon skall lefva, är så knappt tillmätt, att hon ej skulle få någon till öfvers för dessa bestyr, helst som hon ju ock behöfver hämta frisk luft och laga sina kläder.

Och så till sist — det viktigaste af allt — *penningefrågan.* För så vidt jag icke missförstått Ann. Y. är det *äfven* de *lägst* aflönade kvinnorna — om några andra talar jag inte alls i min artikel — som hon tillråder att bilda gemensamma hem, hvartill möbler, husgeråd och köksattiralj skulle anskaffas på så småningom *hopsparda* medel! Jag skulle vara färdig fråga, om Ann. Y. verkligen läst min uppsats, då jag ju däri med nakna fakta, med siffror, som tala ett oförtydbart språk till fullo klargjort, att de lägst aflönade kvinnorna inte kunna göra några som helst besparingar, för så vidt de inte skola ge sig ut att tigga till kläder och föda.

Men Ann. Y. påstår, att äfven den »fattigaste på så sätt kan förvärfva sig ett eget hem — ja, till sist skaffa sig en egen liten våning, hafva en egen tjänarinna och lefva som en drottning i sitt eget lilla rike»(!)

Tänk, om Ann. Y. genom de kostnadsförslag hon lofvat ställa till »de förbiseddas» förfogande kunde förhjälpa dem till en sådan härlighet, hvad de då skulle blifva henne innerligt tacksamma!

Sedan ofvanstående skrifvits har ännu ett inlägg i diskussionen gjorts af »Prenumerant» i n:r 33, hvilken af allt att döma tror sig därmed ha fört densamma in i det enda riktiga spåret. Det är ju mycket välvilligt af herr »Prenumerant» att vilja »lägga sig ombord» med det, som »menlösheten och opraktiskheten utfunderat», men månne han icke något öfverskattar sin förmåga, då han så naivt utbrister: »Jag märker, att det behöfs en karl att reda saken litet bättre». Man får åtminstone den uppfattningen, sedan man tagit notis om den utredningen. Vi kunna dock ej ytterligare upptaga Iduns spalter med ett längre bemötande af densamma, hur frestande detta än kunde vara.

Att det bästa och riktigaste vore, att alla arbetsgifvare betalade alla sina biträden en lön, som satte dem i stånd att lefva som människor utan tärande umbäranden, är väl något som hvarje aldrig så litet tänkande människa för länge sedan insett, men *tills* detta sker, torde det icke vara otillbörligt att *något* göres till lindring och lättnad för dem, som hafva det sämst ställdt. De medel herr Prenumerant föreslår, såsom *strejk* och *opinionstryck* på principalerna, synas verkligen allt för »opraktiska» för att ens kunna tagas på allvar i dessa konkurrensens tider. Likaså förefaller det något problematiskt, huru, om fruarna betalade sina *barnfröknar* och *sömmerskor* bättre, detta skulle kunna inverka på *kontoristers* och öfriga med dem i min artikel omnämnda likställda kvinnors lönevillkor! Men herr Prenumerant kan kanske reda upp den saken.

STEFFEN.

Verksammaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare-auktoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppsbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg.
Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer
Tillverkare: Bauer & C:o, Berlin S. O.

EN AF DE MÅNGA s. k. förbisedda, beder att på alla sina medsystrars vägnar på detta sätt få tacka »Prenumerant» för hans förståndiga inlägg i vår fråga.

Ni tyckes helt ha träffat hufvudet på spiken genom edert sunda förslag till våra arbetsgifvare, nämligen att *de* skola och måste förmås att ordentligt och mera samvetsgrant betala sina kvinnliga biträden, hvilka få slita ut sin ungdom med ett tråget, ansträngande arbete, och hafva då icke högre aflöning, än att de med knapp nöd kunna existera, samt icke med största sparsamhet lyckas lägga af några kronor årligen, för ålderdomens allt annat än ljusa dagar. Någon fackförening och strejk lär nog ej vara lätt att åstadkomma, enär det finnes 100-tal platssökande som vid ett sådant tillfälle gärna nappa på kroken, blott för att erhålla en plats, om än med aldrig så ringa lön.

Dessa föreslagna s. k. hem för de förbisedda, huru långt skulle ett eller ett par sådana förslå för den stora mängd, som är i behof däraf?

Allmänna tillskott skulle uppehålla dem, åtminstone de första åren, men — arbetsgifvarne äro fritagne. Nej, gör ett upprop i de större tidningarne till våra arbetsgifvare, att de alla ena sig om att förbättra våra små villkor, och vi skola blifva eder innerligt tacksamma därför.

EN AF DE MÅNGA.

SOLBARNET GÅLI. LAPPMARKSSKILDRING AF AIDA.

ANDERS-PARTA bofördе från hafskusten till fjälls. Det var den tid på året då videt bar silfvergrå hängen och orren spann sina första spel. Sameerna [1]) slogo läger under en jättefura på Ibäckheden — medan Lars-Enar getade renarna i lafskogen. Anders-Parta och hans gumma Maja-Brita sutto knäböjda vid kaffeelden — och rådgjorde hur de skulle ställa det med nejtan [2]) Gåli hvilken låg orkeslös i atjan i den kyliga midnatten. Det blixtrade om deras krithvita tandrad när de talade. Deras ögon voro onda och rinnande af skarp vårluft — deras ansikten och näfvar garfvade af sol. Maja-Brita kastade gång efter annan ett oroligt öga på sin nejta, hvilken låg flämtande och redlös i feber. Genom det skira aprilmörkret och det röda eldglindret kunde hon se hurusom hennes blick sugit sig fast vid enstaka stjärnor som blinkade genom granriset. Lappmor förstod, att hon ännu kom ihåg sitt »atje mien» [3])

Nu närmades ljudet af knäppande klöfvar och skällors klink. Dagen rann upp mellan mörka granar och ljusare tallar. Snart vimlade snön af grenig hornskog — och Enars locklåt vaggades af ekot mellan bärgkläpparne. Maja-Brita band upp »annarne» och rände till skogs för att samla dragrenarna. hvilka spändes för atjorna tills rajan blef fulltalig. Lapphusbonden var tung af nattvak och brännvin. Han sysslade hälst vid eldstaden med att fylla järnpipan af doftande Norgesblad eller vaka öfver kaffekitteln. När Enar kom fram till eldstaden löste han sin töm från bältet, hvarmed han svängde fast sjuklingen — emedan han visste att hon inte orkade hålla sig kvar i atjan under forslingen. Därpå axlade han spjutet och rände före renarna, men hans lockton lät ansträngd och full af vemod. Anders-Parta gled af ned öfver dalen mot Granåkerbyn, hvilken låg en fjärndel vestanför. Där fanns ett svenskbygge afsides från den öfriga byklungan — där lappfamiljer brukade logera under boflyttningen. Där skulle lappfar leja kost för nejtan tills hon blef fri sjukdomen.

I spetsen af rajan gick lappmor med tömmen om den största renen, den hon ledde i band, en grann renoxe med mörkbrunt blänkande hår — och en hornkrona, hvilkens benverk glänste som fernissadt — med tjugutals flikade spiror. Öfver ryggen föll betslet prydt med brokiga klädesfransar. Gåli åkte i första pulkan, så att lappmor kunde hålla uppsikt öfver henne.

Detta var tredje nattresan som gjordes i oföret. Snön klabbade. Solen gick upp öfver grantopparne och gjorde dem skinande gula. Lappmor jojkade sin rouole [4]) och kände sig glad åt våren. Hon frågade inte efter att hennes knän skälfde — och hennes underkolt var våt af svett.

Klöfsprakandet och klockspelet gaf henne hopp och ihärdighet. Lappmor såg tillbaka mot atjan hvarifrån den röda mösstoppen lyste fram. »Gåli, makktes rojeso? [5])» ropade hon. Gåli hade ej tid till svar. Hon hostade och lallade sitt »atje mien» — den enda bön hon lärt.

[1]) lapparna. [2]) flickan. [3]) fader vår. [4]) sång. [5]) hur mår du.

Först när solen nått middagshöjden hade sameerna uppnått svensknybygget. Gåli låg redan under fällen och lappfolket sutto kring spisen med rykande snuggor. Svenskfolket lofvade ta vård om Gåli — och gjorde sig till att krusa för lappen — emedan de bruka köpa slaktrenar af honom vid höstflyttningen. Drängen Enar satt nedhukad på huggkubben och såg öfver golfvet mot bädden där Gåli slängde hufvudet i yrsel. Hans ögon blefvo svarta och tiggande. — Aldrig, aldrig, tänkte han — hade de fått henne att stanna här — om hon vetat — — om hon varit tillräknelig — —

Så snart klabbsnön hårdnat till skare frampå kvällen samlades renarna i klunga, hvarefter hundarna satte flocken i rörelse. Från byn togo de sig ut som en gråbrun långdragen rem, hvilken fållade träskisen. En och annan renkalf blef liggande i rentraflet — uttröttad och tillspillogifven.

*

När Gåli första gången slog upp ögonen feberfri — funderade hon om drömmarna kvarstannat i hennes hufvud — eller om vitrerna tagit henne till sitt berg. Mot för granhvalf och stjärnprickig himmel omgafs hon af gulhvita väggstockar där rinnkådan kysst af solen glittrade som bergskristall — och där björnmossan låg nyindrifven i såten — så färsk, att skogsdoft gick ut ifrån den. Bädden omsvärmades af en hop barbenta ungar med tofviga linluggar och smutstjocka, nyfikna ansikten. Jan Pers mor gick fram till sjuklingen och berättade hvarför hon blifvit kvar vid gården. Gåli hörde förundrad på. Hon mindes ingenting af de sista dagssorgerna — tyckte blott, att hon sofvit bort några dygn — för att vakna i ett fängelse.

Mor gick fram till spiseln där vällinggrytan bubblade. Ungarna skockades kring spisen med träskedar och tråg i knäna medan de malade tunnbrödet i smulor — och slefvade vällingen i tråg och spilkummar. Kornmjölsdoften gick omkring i stugan och kittlade Gålis mun. Bottenskvätten östes i en liten vriskål hvilken mor placerade på fälltäcket. Efter några skedblad befanns skålen tom — innan Gåli ens blifvit halfmätt, men tordes inte tigga mer — utan blef sittande med skålen mellan näfvarna — och stirrade ängsligt i det grunda kärlet. En af den barfota unghopen smög sig inpå henne, nafsade skålen ifrån henne — och stack den under mjölkskåpet — där den stod odiskad målmellan. — Här får jag nog svälta ihjäl — tänkte nejtan och grät en tyst stump.

Vårdagarna kröpo förbi i dryg långsamhet. Årstiden blef kall och solfattig. Löfskogen stod svart till midsommardagen — på skuggiga ställen låg snön kvar, men göken ropade från solbergen. Jan' Pers folket höll hus i skogen stor tid af dagen där de bärgade laf och aspsaf till foder åt nödlidande boskap, medan Gåli låg ensam inne och lyddes till barfotatrampet af de lekande barnen på lejdan. Hon rådbråkade sin kropp för att komma upp, men seg ihop — och föll. Genom dörrgläntan silade solen gulliga golfstrimmor — därute ropade nykomna svalor hyitt — bäckar och forsar löpte utför branterna i hvittgrönt skum — i denna bygdens fågelbur och forskupa buros hundratals ljud genom smågen till de glesa ådalsstugorna. Genom fönstergluggen uppmärksammade Gåli hurusom molntapparna likt hvitlockiga lamm sprungo unnan sunnan mot norr. Om hon bara fått följa dem på dess flinka seglats raka vägen hem till atjes [4]) kåta vid foten af Solåiwe! Gåli trängtade och bad till »storpappan» däruppe — eller Jurubel, som hon benämnde honom på lapska, men stördes af annalkande steg. Lill-Janne — gårdsfolkets äldste — kom fram till gården och gaf nejtan stora kakor af ljusgredelin grankåda — och stoppade fällen kring hennes axlar. Hans hår var vildt och buckligt, men gult som en ung näckros — och hans ögon speglade solar — tyckte Gåli. Hade det inte varit för den grå skjortan — och de trasiga byxorna — skulle hon trott honom vara hennes skyddsengel.

»Ä du mycke sjuk?» sporde han.

Gåli hostade ifrån sig — och drog ut ett säfligt »n-ä-ä-ä.»

»Åt sommarn' då ja' far åt getarskogen ska ja' nopp snottren åt de'. Far och mor ä' som fatti nu — men he bli no' bätter då »Äppla» bär — och vi få nånting borta årsväxta» — fortfor gossen.

Lillnejtan spillde några tårar på barnklädet — ty vänligheten grep henne. Då blef lill-Janne förlägen — sög tummen hvit — och gömde sig i spisvrån där han satt på lur tills nejtan blef torrögd igen.

Nu berättade nejtan, att hon var lappföding från Solåiwe, där snön låg kvar öfver somrarna

[4]) pappas.

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

— och där solen var uppe hela natten öfver midsommar. Att fjälldalarna buro manshögt gräs — och marken dukades af vildblomster — eller renmossa och björnstut. Atje hade kragats med björnar — han. En gång såg han fem björnar sola sig på myren. Han laddade sin lobössa och klämde till ett skott på den närmaste bjässen. Skottet träffade. Bamsen stöp och kamraterna flydde. En annan gång motades han af Nalle på en granmor. Geväret hängde i kåtan. Af vapen fanns ej annat än spjutstafven. Nalle satte sig vid lappens fötter — grinade på tänderna och tuggade fradga så det duggade om atjen. Lapp och björn ögonväxlade. Spjutstafven låg på lur. Röda minuter för atje de där. Men bamsen tröttnade — steg helt oförmodadt upp och lufsade bort — —

Det meriga af historien orkade inte Gåli med. Men gossen hade hört nog och lifvades åt äfventyren. Den natten försökte lill-Janne inte blunda för vikingadrömmarnas skull — —

En söndagskväll under björklöpningen kom Nils Ersa från byn till gården med en stopskagge under armen. Jan' Pers mor tog i sitt hjärta farväl af helgdagslugnet — nu förstod hon hur dagen skulle sluta...

Till en början förhöllos männen olycksbådande kontanta, men med suparne inblandades nya tvister i samtalet, hvilka slutade med kragnapp eller svarta eder. Barnen kröpo upp på grytbänken — så nära mor de kunde — under det hvarje braskande råhet inympade sitt gift i mottagliga barnasinnen. Mor, med de många små, hon som längtade efter kyrkklockor — efter psalmer och frid och gudstjänst — lyfte treåringen på ryggen — den minsta i famnen — gick till skogs och gömde sig.

Lill-Janne stannade ensam kvar hos Gåli.

Så snart Nils Ersa fick syn på lappnejtan, raglade han framåt golfvet och knöt näfven emot henne — hvarefter han utfor i hotelser och förbannelser öfver lappfolket. Ett språk som hans var otryckbart och kom den affallna näfven på fällen att skälfva och skaka.

Men Gåli Parta hviskade med hjärta och mun sitt »fader vår» och barnens vän beskyddade henne.

Lill-Janne som hade reda på hur den svensken tjufskjutit renar — hur han lönnkrögat för att muta sig till renkött af sameerna — och mycket mer — smög på tå till stolen där kaggen låg — fick den i näfven — luffade utför åbacken och slungade kärilet i strömmen, hvarefter han kröp ihop under loggolfvet där han satt och svalt ett rundt dygn.

*

Solen hälsade på genom de glasrutor som pekade mot öster i Jan' Pers nybygge. Far hade rott ut lagnbåten till fiske — mor sysslade med mjölktrågen inomhus. Lill-Janne begagnade sig af tillfället — larfvade på tå uppför lejdan — intill stugan till mor och tiggde fil. Mor blef hjärtans glad åt pojken — hon som plågats af den gissningen att Lajsforsen slutit honom i famn. Lill-Janne förtäljde hur han gjort graföl på fyllan och försäkrade: »Aldri ska ja' sup me' full då ja' bli stor!»

»Gu' gifve'» önskade mor och välsignade sin goss'.

Nu fick Janne fil så mycket han orkade — han fick blajok* och kornbröd och mesgröt. Den dag som Janne fått läska sin glupska pojkmage till botten låg förvisso utom minnet. Och det att han inte gaf sig tid att knäppa sina magra händer till bordsbön rådde glädjen för.

Mor och syskon gingo bort till fäbodarna så ätaren blef ensam. Då tassade han fram till sjuklägret. Gåli sof. Solen smekte hennes hår och svalorna flögo skvattrande kring stugan.

*) En slags fjällfisk.

Nu skulle Gåli få äta sig mätt en gång — och gossen väckte henne. Sedan hon gnuggat sig klar i ögonen, hviskade Gåli, att hon drömt sig hem på renvallen — där var lusteligt och grannt — så nu måste hon fara. Och Janne hviskade tillbaka: »Då följ' ja' me'.»

»Men först ska vi äta oss mätt'» — tyckte han. Så tömde de filtråget och stoppade blajoken obenad i munnen.

Därefter klädde och skodde sig Gåli, hvarefter de skyndade öfver vallen ned till båthuset. Gång efter annan blickade Janne mot stugan med det fjälliga pärttaket — och de solgula fönstergluggarna. Bruset från forsen och aspskogen gick i mörk botten mot taltrastens ljusa lock — och ladusvalans pladder från hinkflöjeln. Gåli satte sig på båtkrämpan — Janne till årorna. Båten vaggade utför vågen. — Windeln vidgade yta ju högre de hunno. Skog och myrar blinkade förbi vid stränderna. Från nordsidans myrtrakt hördes ljud af huckrande orrar — medan södra strandens löfdal besjöngs af gök och småfågel. Frampå dagen bedarrade sydosten. Windeln låg i blå jättespegel med violetta, svarta, gröna eller gredelina berg på stup i vattnet — en färgstark Lapplandstafla i veka och kärfva kulörer — sådana dagrarna bli häruppe eftersom solen sänker.

»Nu ha vi bara några mil kvar» — utropade Janne och fällde åran. »Men forsarna!» anmärkte Gåli och lyddes till forsmullret som växte i kraft.

»Ja dem ja», inföll pojken modlös. Båten var gliden framom en starrklädd udde hvarifrån Kyrkfjället — det första — blef synligt. Toppen låg hvitklädd i snö — dess midt och fot hvasst blå i skuggan.

»Si där,» ropade Gåli, »bakom högsta fjälltoppen ligger Solåiwe. Sunnerst i Tjånkadalen ha vi sommarkåtan.»

Janne vardt storglad — och Gåli jojkade sin soligaste wuok.

»Lys' ä' int på kåtan?» sporde Janne.

»Nää. Vi ha tre mil kvar, men ro' i lan' du så gå vi!»

Så drogo de båten på torran och begynte gåendet öfver rödmossiga myror — genom snårig dvärgbjörk — uppför bergkobbar och björnmorar.

Till sist när Gåli kände, att det var ute med henne — kastade hon sig framstupa i mossan — och spottade blod.

Jannes ögon svartnade af skrämsel.

»Nu ger du sjuk Gåli,» sade han.

»Nää,» kom svaret halfhviskande och skyggt. »Men ja' ork int' gå länger.»

»Ja' ska bära dej.» Så lyfte han henne på sin hvassa pojkrygg — stapplade några alnar — och föll. Reste sig ånyo — stapplade — och föll. Men Gåli tålde inte forslingen heller — och så blefvo de liggande i grantjockan — på öde landet utan resekost. Genom en glugg i granriset tittade Solåiwes röda hätta — fjärran som ett moln — men lockande fagert. Gåli som såg det hviskade: »Be' — be' att ja' få komma dit — innan — — — Ja' ä' visst sjuk — Janne.»

Där hon frusit — svultit och slitit ondt — dit längtade hon. — — —

Men gossen bara ropade: »Dö int'! Dö int'!» Och tårarna dallrade som daggdroppar i ögonfransen. Men när han såg hur dödlik hon var — och hörde andedragens rossel — knäppte han händer och ropade så högt att Osaflydjet kastade ljudet tillbaka — förlängde det och upplöste det i skallande snyft och dallring: »Gulla, söta Gud få Gåli lefva!»

Dock — innan midnattens sol flyttats till österns fjäll — låg Janne — vikingen — ensam med liket. Från skogen ekade björnens grofva hvissling, från vänster fräste Windelforsen — kastade skummet i flingskurar högt i luften — knäckte timmer som spånlappar — duggade ströndernas starr och blomgårdar. Janne låg hvit och skälfvande i mossgropen, men samma natt skickade vår Herre en flyttarekarl till stället, hvilken snörde liket på mesen — och skaffade Janne till rätta. Men alla som känna honom påstå att hans förstånd tagit skada den natten.

*

I Tjånkaträskets kåta vänta lappfar och lappmor ännu sin nejta.

Och vänta få de.

ÄFVEN SVENSKA TEATERN har nu öppnat sin säsong. Direktör Ranft synes numera efter köpenhamnskt mönster ämna kreera söndagarne till premièredagar — »Mamsell Angot» på »Vasan» den ena veckan, »Nihilisten» på »Svenskan» nu den andra! — och framgång tycks allt fortfarande vilja följa detta vårt söndagsbarn bland teaterdirektörer. Den dramatiska bearbetning af Savages allbekanta äfventyrsroman »Två fruar», som på affischen går under benämningen »Nihilisten», befanns vara verkställd med en obestridlig scenisk *savoir faire*, som åt den tacksamma publiken inom ramen af 5 akter och 3 timmar koncentrerade det görligt mesta af romanens vidlyftiga och spännande intrig. Utförandet var också i sitt slag förträffligt — särskildt briljerade fru *Fahlman* som den sköna, hemlighetsfulla nihilistskan, hr *Barcklind* gaf som den chevalereske amerikanske öfversten ett nytt prof på en karaktäriseringsförmåga, som snarast borde få mätas på vida större och konstnärligare uppgifter, och hr *Bæckström* förlänade åt den fruktade hof- och polisreptilen baron Friedrich all önskvärd relief. Uppsättningen var äfven vällyckad, första aktens kontinentala bangårdshall och fjärde aktens guldskimrande balsalong i polisministerns palats riktigt effektfulla. Allt som allt var salongens förtjusta stämning lika lätt förklarlig som söndagspubliksmänsklig — ja, förresten torde den godt hålla en tids hvardagsslitning ock, så visst vi alla i grunden äro ena stora söndagsbarn hela veckan igenom.

Kungl. Hofboktryckeriet
Iduns Tryckeri Aktiebolag
17 Bryggaregatan 17
Affärstryck såsom Aktier, Obligationer, Prislistor, Cirkulär, Plakat, Affischer, Fakturor, Räkningar m. m. m. m.
FÖRSTKLASSIGT ARBETE!
BILLIGA PRISER!

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI I UPSALA.

(Föreståndarinna: fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 7—13 SEPT. 1902.

Söndag: Tomatpuré; kokt makrill med holländsk sås; lamkotletter med blomkål: delikatpudding med grädde.

Måndag: Pilan på lam; körsbärssoppa.

Tisdag: Lefverbiff med potatis; risgrynsgröt med äpplen.

Onsdag: Stekt, färsfylld sill med potatis; makaronivälling.

Torsdag: Kalfkotletter med ärter; sviskonsoppa med grädde.

Fredag: Hönsfrikassé med ris; sockerkaka med äppelmos och grädde.

Lördag: Jenny Linds soppa; blodplättar med lingonsylt.

RECEPT:

Tomatpuré (f. 6 pers.). 3 syltlökar, 2 msk. smör, 2 kkp. tomater, 2 lit. buljong, 2 msk. tapiokagryn, salt, hvitpeppar, 1—2 msk. sherry eller madeira.

Beredning: Lökarna brynas lätt i smöret och de groft skurna tomaterna (färska eller konserverade) tillsättas jämte 1 half liter af buljongen, och alltsammans får koka omkring 20 min., hvarefter moset passeras. Resten af buljongen kokas med tapiokagrynen, hvilka sedan frånsilas, så att buljongen endast är simmig; det passerade moset ilägges, och soppan får ett uppkok samt afsmakas med kryddorna och vinet. Serveras med croutons.

Lamkotletter (f. 6 pers.). 18 kotletter, 1 msk. salt, 1 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör, 1 half lit. buljong eller vatten.

Beredning: Kotletterna huggas, putsas och bultas ett slag på hvarje sida. De peppras och saltas samt brynas i smöret, buljongen påspädes, och kotletterna få sakta steka färdiga under 5—10 min.

Kotletterna kunna äfven kokas i flottyr, men måste då först paneras.

Lefverbiff (f. 6 pers.). 8 hg. oxlefver, 3 hg. fläsk, 1 msk. salt, 1 half tsk. hvitpeppar, 3 msk. mjöl, 2—3 kkp. vatten.

Beredning: Lefvern tvättas och får ligga i vatten 1 kvarts tim. Den torkas därefter väl, och hinnorna tagas bort. Lefvern skäres i skifvor, dessa vändas i en blandning af mjöl, salt och hvitpeppar. Fläsket skrapas, svålen tages bort, och fläsket skäres i skifvor samt stekas i het panna; i flottet brynas sedan lefverskifvorna. När de äro brynta, påhälles vattnet, och lefvern får sakta steka 1 half tim., eller tills den kännes mör. Den lägges upp på fat, fläskskifvorna läggas däromkring, och såsen hälles öfver.

Risgrynsgröt med äpplen (f. 6 pers.). 1 o. 1 half kkp. risgryn, 2 lit. vatten, 1 o. 1 half lit. färska eller 1 o. 1 half hg. torkade äpplen, 1—1 o. half kkp. krossocker, 1 half tsk. salt.

Beredning: Risgrynen sköljas i ljumt vatten. Vattnet kokas upp; risgrynen ,de skalade och i klyftor skurna äpplena samt sockret läggas i, och gröten får koka omkr. 2 tim. Afsmakas och serveras.

Användes torkade äpplen, sköljas dessa och läggas i blöt några tim., innan de kokas. I stället för risgryn kunna krossgryn användas.

Stekt färsfylld sill (f. 6 pers). 6 färska sillar, 12 anjovisar, 1 kkp. stötta skorpor, 1 half kkp. mjölk, salt, peppar (socker), 1 half kkp. groft rågmjöl, 3 msk. flottyr till stekning.

Beredning: Sillen sköljes, öppnas i ryggen, inälfvor och ryggbenet borttages, hvarefter sillen sköljes, torkas väl och rimsaltas. Anjovisen rensas och urbenas. Af anjovisen, brödet, mjölken och kryddorna göres en färs, med hvilken sillen fylles. Den vändes därefter i mjölet och lägges i en med flottyren smord panna och stekes sakta i ugnen eller på spisen 1 half tim. Stekes den i ugn, behöfver den vändas. Serveras med korintsås.

Hönsfrikassé med ris (f. 6 pers.). 2 unghöns, 1 msk. ättika, 1 o. half lit. vatten, 1 half portug. lök, salt, 2 lagerblad, 2 nejlikor.

Till såsen: 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, 4 kkp. hönsbuljong, 1 dcl. tjock grädde, och 2 äggulor.

Ris: 1 o. 1 half kkp. karolinarisgryn, 2 o. 1 half lit. vatten, 2 tsk. salt.

Till garnering: 1 knippa persilja.

Beredning: Hönsen plockas och svedas, vingar och ben huggas af. De öppnas, tagas ur, sköljas mycket väl och torkas och gnidas in- och utvändigt med ättikan utspädd med litet vatten. Hönsen skäras därefter i vackra stycken och kokas i 1 o. 1 half lit. vatten, skummas väl, då det kokat upp, hvarefter kryddorna tillsättas. Styckena tagas upp, allt eftersom de kännas möra och hållas varma i vattenbad. Hönsskrofvet kokas, tills buljongen kännes kraftig i smaken, hvarefter den silas och skummas.

Smör och mjöl sammanfrisas, buljongen tillsättes, och såsen får koka 10 min., hvarefter den afredes med äggulorna och grädden.

Risgrynen sköljas i ljumt vatten, sättas på i kokande och saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka. De omröras då och då med gaffel. Det kokta riset lägges upp på serveringsfatet och garneras med den friska persiljan. Det delade hönset lägges ofvanpå, och litet af såsen hälles öfver. Den öfriga såsen serveras i särskild såskål.

Ovalin,
Nytt, patenteradt äggkonserveringsmedel.
Föreståndarinnan för Fackskolan för huslig ekonomi i Upsala, fröken Ida Norrby, intygar den 31 januari 1902, att af ägg, som i början af oktober 1901 konserverats med Ovalin, hvitan godt kunnat slås upp till skum samt att äggen för öfrigt i likhet med färska ägg kunde användas såväl till förvaring som stekning och löskokning (förvaringstid 4 månader).
Lektorn vid Ultuna Landtbruksinstitut Hr E. Peterson, intygar, att ägg som konserverats med Ovalin och förvarats 1 år och 3 dagar vid prof visat sig lika med färska ägg såväl till smak, lukt och utseende, samt att efter kokningen intet spår af det använda konserveringsmedlet kunde upptäckas.
Aktiebolaget OVALIN, Upsala.
Partiförsäljning genom Henrik Gahns Aseptin Amykos Aktiebolag, Upsala & Stockholm.

Nyhet!
Göteborgs Kexfabriks Cream Crackers.
Bästa smörgåskex!
(1)

LÄKARERÅD

***ENHVAR** af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».*

LIDANDE 52-ÅRIG KVINNA. 1) Pudra flere gånger dagligen med ett pulver af lika delar talk och rismjöl, försatt med 3 proc. carbolsyra. Så länge eder kroniska katarr fortfar, finnes emellertid ej något »verksamt» medel. 2) Nej; intet kan eller bör göras.

KÖRTELSJUKA. Körtlarna kunna vara ansvällda af flere olika orsaker (afgöres genom läkareundersökning), och på denna orsak beror ju sedan hvad som bör göras, och om det är botbart.

BEKYMRAD. Ja, i brist på annat.

VIOLET. Se svar till Maj 2) i n:r 9. En dylik diet passar både för ert hjärta och er blodbrist bättre än den, ni nu antagligen för.

UNG MOR. Iakttag föreskrifterna för Eva i n:r 5 och jämför svaret till ID 2) i n:r 5.

LÄRARINNA 32 ÅR. I ett fall sådant som detta, hvarken kunna eller vilja vi yttra oss eller gifva råd. Bäst vore ju, om ni hade tillfälle att rådfråga un-

A. B. FREJA-MAGASINET
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18
29 DROTTNINGGATAN 29
KONTOR och LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18

ÖFVERRASKA EDER SJÄLFVA! Insänd något af nedanstående belopp, erhållas Vy- och illust. Brefkort. 20 sorterade kort 60 öre, 50 sorterade kort 1 kr. 10 öre, 100 sorterade kort 2 kr., 500 sorterade kort 9 kr., 1000 sorterade kort 17 kr., samt dessutom profver å Visitkort m. m. *John Fröberg, Finspong.*

derlifsläkare i Stockholm eller annorstädes.

HANNA P. Föga eller intet att göra. Tvätta flere gånger om dagen med vanlig borsyrelösning.

TJUGOFEMÅRIG. 1) Helt säkert humbug. Däremot torde ni, om ni en längre tid framåt låter en läkare, som har tillfälle se och undersöka eder, leda er behandling, kunna bli väsentligt bättre. 2) Kan naturligtvis också afgöras blott genom undersökning. 3) Atropin verkar åtminstone tillfällig förbättring; erhålles dock blott på läkares recept.

TACKSAM 20 ÅR. Intet att göra; en förbättring af er blodbrist eller nervsvaghet skulle dock sannolikt åtminstone minska obehaget.

ELLEN. 1) Ja, naturligtvis. 2) Nej, men ni bör gärna därjämte i dietväg iakttaga föreskrifterna för Eva i n:r 5. 3) och 4). Båda delarna vore nog nyttiga. 5) Hvad som i så fall bör iakttagas i dietväg, finner ni i svaret till Jetta 1) i n:r 6. 6) Nej, det bör ni absolut undvika. 7) Nej, blott symptom af er allmänna klenhet. 8) Nej. Atonien är, äfven den, blott en följd af ett symptom af er allmänna nervsvaghet (och blodbrist).

D:r —d.

FRÅGOR

N:r 435. Skulle någon vilja säga mig, hvilken kurs är lämpligast att genomgå för sjukvård i hem? Huru långvarig är kursen? Hvad kostar den?

Vn.

N:r 436. Kan någon säga mig, huru jag skall tillaga goda omeletter? Kan jag tillaga dem i vanlig stekpanna och hur?

Frun vid sjön.

N:r 437. Hvilken är den bästa i bokhandeln förekommande bok för att på egen hand lära sig engelska språket?

Torborg.

N:r 438. Hvad fordras för att blifva inspektor vid ett gods? Är det någon fördel att hafva tagit studentexamen?

Incertus.

N:r 439. Huru skall jag baka godt kaffe- och matbröd på billigaste och bästa vis?

Frun vid sjön.

N:r 440. Kan någon säga mig, om sanatoriet Hermsdorf invid Berlin har godt anseende samt huruvida det är troligt, att man har större utsikter att botas där än t. ex. i Karlsbad? Hvarest är doktor v. Noorden läkare? Hvilka badorter lämpa sig annars bäst för sockersjuka?

Diabetiker.

N:r 441. Finns i Sverige någon kurs (för kvinnor) i trädgårdsskötsel, och hvilka utsikter har man efter genomgången kurs?

M. R.

SVAR

*ENHVAR af Iduns läsarinnor uppmanas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinnor, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det største antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela **tre pris,** hvartdera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.*

N:r 352. Bry er ej om de så mycket utpuffade hårfärgningsmedlen, hvad de än månde heta. För ro skull meddelas här en beskrifning på huru venetianskorna fordom färgade sitt hår eller blekte det i solen. Det anses nämligen numera säkert, att inga blondiner före-

Starkaste TANGENS. Elegantaste mönster
NYHETER
Guldmedalj: MALMÖ 1896 · STOCKHOLM 1897 · BERGEN 1898
fyrtrådiga Gardiner
SVENSKT FABRIKAT

kommit bland Venedigs skönheter, utan att det blonda håret var ett »mod», som en tid följdes, men sedan, då det började bli allmänt inom alla klasser — åter öfvergafs. Venedigs förnäma damer sutto under förmiddagstimmarna, iklädda sin schiavonetta (kamkappa) och solana (ett slags halmhatt utan kulle med ändamålet att skydda hyn men utsätta det fritt däröfver hängande håret för solens strålar) på sina balkonger eller på taken i olskenet. Se här några recepter å hårvatten, hvilka därvid lära användts: 1) 6 uns svart svafvel, 2 marker alun, (alun de feceia), 4 uns honung blandas och destilleras. Hufvudet baddas därmed, påströs litet svafvel, hålles i solen. 2) 3 uns centaurea, 1 uns sepia, 1 uns dragant, 1 uns gummi arabicum, 1 mark alun, 6 uns svafvelpulver. Detta skall gifva den s. k. guldfärgen. 3) 3 marker vinranksdekokt, en half mark ingefära blandas, efter 8 dagar, kokas därefter ihop till en tredjedel. Sedan hufvudet tvättats, baddades det härmed oupphörligt och utsattes för solen. Det förefaller besvärligt, men ni är kanske ej rädd för besväret och solhettan, som man inom parentes sagdt, i sommar tyckes då förgäfves längta efter.

Olga.

N:r 354. Försök en tid med Tricopherons, säljes af herr Rud. Jansson, Stadsgården, Stockholm. Tvättningar 1 a 2 gånger i månaden, då en blandning af litet borax användes till ingnidning, 1 äggula, lika mycket grönsåpa och litet borax användes till ingnidning rekommenderas. Azymolstimulus lär äfven vara bra. Akta eder i öfrigt för »hårmedel».

Olga.

— Det bästa hårväxtmedel, som finnas, äro regelbundna tvättningar. Tvätta hufvudet minst en gång i veckan med äggula och fullkomligt rent vatten. Blir håret torrt, ingnides dagen efter tvättningen litet kinapomada eller vanlig hårolja.

Welleda.

N:r 355. Se mitt svar till n:r 354.

Olga.

— Se mitt svar n:r 354. — Orsakerna till hårets affallande äro många och något universalbotemedel finnes icke. Endast i sällsynta fall hjälper lokal behandling (massage, ingnidningar o. s. v.). Man måste söka förbättra kroppens allmänna tillsotillstånd genom bad, gymnastik, luftombyte och en lämplig och sträng lefnadsordning i öfrigt. Särskild uppmärksamhet bör ägnas magen, ty så länge matsmältningen är dålig eller försiggår på ett mindre tillfredsställande sätt, är ingen förbättring att vänta. — Hårets tidiga grånande kan bero dels på att håret vanvårdats i ungdomen, dels på en svag eller sjuklig kroppskonstitution. Den förändring i vätskorna, som har till följd hårets grånande, kan äfven orsakas af svåra själslidanden och andlig öfveransträngning. I fall kroppens alla funktioner åter kunna bringas att försiggå på ett normalt sätt, återkommer med hälsan en förbättrad hårväxt och håret återfår sin glans, sin forna färg och sin smidighet.

Welleda.

KAMMARHERRENS NYA ROCK. EN KULTURHISTORISK SKISS AF M. H.

En decembermorgon i nådens år 1743 vaknade kammarherren, välborne herr Daniel Tilas ur den angenämaste dröm han haft på länge. I sömnen hade framgycklats för honom bilden af den vackra och pikanta Marianne Stiernspetz, för hvilken han svärmat en tid bortåt. Hon hade smålett emot honom och hviskat: »mon cher ami, ni är mig inte likgiltig, er elegans och er kvicka konversation förtjusa mig, jag...» så afbröt hon och log på nytt, i det en fin rodnad som en sky flög öfver hennes täcka ansikte. Hvad ville hon tillägga? Det fick han inte veta, ty ty som sagdt, han vaknade.

Han ringde.

En bugande kammartjänare inträdde, bärande en liten visitbricka.

»Ers Nåd ringde?»

»Ja. — Hvad har du där?»

Kammarherren tog ett vapenprydt bref från brickan, bröt det och se! Det befanns vara en inbjudning att tillbringa några dagar på nyåret hos en gammal vän, hofjägmästaren Björnfelt, på dennes gård nära Stockholm. Kammarherren hoppade högt upp. Där skulle han ovillkorligen träffa Marianne, hon och fru Björnfelt voro de bästa väninnor och den moderlösa Marianne brukade tillbringa långa tider hos hofjägmästarns. Låt se! Gaf ej brefvet någon antydan? Jo... »min herr broder skall veta, att min kära hustrus goda väninna, vår sköna Marianne, kommer till oss redan mellan jul och

Ledig annonsplats!

Köp svart Siden!

Begär mönster af vårt garanterade solida siden från **90** öre till **13** kronor pr meter.

Specialitet: **Nyaste sidentyger för brud-, sällskaps- och promenadtoaletter,** äfven kulörta och hvita.

Vi sälja i Sverige **direkt till privata** och sända de utvalda sidentygerna **tullfritt** och **franko** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).

— Siden-Export. —

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17.
Praktiserar under sommarmånaderna vid Furusund. Allm. Tel.

Tandläkare Sjöquist
6 Sturegatan 6. Riks 4591. Allm. 5463.
Rådfrågning 2—3.

Tandläk. Elias Widfond
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och ½5—½6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Min nästa (ett-åriga)
kurs för damer i massage och sjukgymnastik
börjar 1 okt. (N:r 29 Regeringsgatan). Närmare genom prospekt.
Adress från 1 sept. till 30 april: Stockholm, Saltsjöbaden. Från 1 maj till 31 augusti: Carlsbad, Böhmen.
D:r Emil Kleen.

Kurser i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Med. kand. **A. Kjellberg,** legit. sjukgymnast, Stockholm, Mäster-Samuelsgatan 64. Allm. tel 667.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med **'Hår'**. Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik.
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Fil. D:r P. Håkanssons
Salubrin
användes af alla, som lärt känna det,
såsom det bästa medel
mot **värk** och **inflammationer** till följd af **yttre skador, sår, bölder, tandvärk, rosen, åderbråck, hämorrojder** och **halssjukdomar** m. m.
Det förnämsta toalettmedel och det pålitligaste hårmedel.
Om de olika användningssätten för olika ändamål se den hvarje flaska medföljande beskrifningen.
Allmänheten varnas mot efterapningar af fabrikatet.
Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos **Geijer & C:o, Stockholm.**

Vasa Kindergarten,
Uplandsgat. 24, II. — Tel. Vasa 668.
Höstterminen börjar torsdagen d. 18 sept.
Anmälningar mottagas dagl. kl. 11—12 f. m.
Prospekt på begäran.
HILDA TROILI.

Polytekniskt Institut ✻
Friedberg i Hessen vid Frankfurt a. M.
Program kostnadsfritt. Pröfnings-kommissar.
I. **Industri-Akademi** för maskin- elektro-byggnads-ingeniörer och byggmästare. 6 akademiska kurser.
II. **Teknikum** (mellan-fack-skola) för maskin och elektrotekniker. 4 kurser.

För Husmödrar
För Sömmerskor
Bäst, elegantast, modernast
är
Iduns Modetidning.
Prenumerera genast
i närmaste postkontor eller bokhandel för 2:dra kvartalet om Ni vill erhålla vårt lands innehållsrikaste modetidning.
Prenumerationspriset är för kvartal å planschupplagan **endast kr. 1.50,** å den andra upplagan **endast 1 krona.**
För Sömmerskor
För Husmödrar

Specialpriskurant
å
Klädningstyger
nu utkommen och sändes på begäran gratis och franko.
Nordiska Kompaniet
STOCKHOLM.

Jerusalems-staken
den sjuarmade af mässing,
Originellaste och finaste present vid alla tillfällen.
Hos de flesta järnhandlare.
Sändes äfven, väl emballerad, franko, mot 15 kronor postförskott direkt från fabrikanterna
HEDLUND & Co., Eskilstuna.

Örebro
Marie-Kex
Utmärkt fin! Till Te och Vin!

nyår och stannar huru länge hon önskar. Min herr bror skall ej försumma sig...»

»Ah, den charmanta flickan!... Och min dröm, är inte den en vink af ödet? Naturligtvis reser jag, det är afgjordt. Min elegans, min konversation, sade hon i drömmen... ja, det är mig en delice att säga de unga damerna vackra artigheter och det är allmänt kändt att mitt sätt och min klädsel icke lämna mycket öfrigt att önska. Men, låt se, hur långt ha vi kommit in i månaden — jo, om åtta dar är julafton, jag måste se till att allt är i ordning. Några dagars ledighet kan jag nog utverka. Och sedan, min hulda Marianne, sedan...» Baronen småskrattade för sig själf af förnöjelse.

Han hade stigit upp ur sängen och gick fram och åter öfver golfvet, talande halfhögt. Betjänten stod med öppen mun och uppnäsan mot taket, stirrande på sin husbonde. Han var gammal i tjänsten och vågade tillåta sig tala utan att vara ropad vid namn.

»Förlåt, ämnar Ers Nåd resa? Då skall jag väl se om garderoben?»

»Så, du är kvar? Ja visst, resa ja. Och — hur sade du — garderoben? Ja, den må ses till.»

»Nådig herrn har sin röda sidenrock, sin blå sidenrock, sina gula byxor, sina svarta byxor, spetsar och kräs...»

»Ja, ja, jag vet. Men allt det där är ju egentligen för middagar och assembléer, men har jag väl en elegant förmiddagsdräkt?»

»Visst. Ers Nåd kan använda den röda rocken som mäster Bruhn gjorde. I den ser Ers Nåd högst reputerlig ut.»

»Hm. Kanske. Dock har den användts ganska mycket.» Tilas teg ett ögonblick och funderade. Det gällde att visa Marianne sin goda smak i allt, därför fick ingenting sparas. Det blef en utgift till, och baron Tilas tyckte ej om utgifter i onödan, men när det nu gällde att visa sig till sin fördel för sitt hjärtas dam, måste plånboken sitta emellan. Och mäster Bruhn var en skicklig skräddare, men vore inte mäster Lindstedt att föredraga? Tilas erinrade sig, att ett par vänner till honom högeligen berömt den senares konstfärdighet, flera af de unga kammarjunkrarne hade vändt sig till honom och fått riktiga underverk af eleganta rockar. Han beslöt sig för denne.

Först måste han göra besök hos sina fournissörer för att se på tyger. Handelsmännen Grewesmühl samt Siwert och Habichs brukade ha mycket att välja på. Baronen var helt upplifvad. Han lät kammartjänaren kläda sig och ett par timmar därefter finna vi honom i Grewesmühls bod, artigt betjänad af denne. Så utsträckte han promenaden till Sifwert et Habichs och flera andra, öfverallt mottagen med böjda ryggar och lofsånger öfver sin egen och varornas förträfflighet. Snart fann han

Stomatol- * * * *
* * * Tandpulver,
Stomatol-
Tandpasta,
äga förmåga att rena tänderna samt bevara deras blanka naturliga utseende utan att angripa emaljen.
H. M:t Konungens Hofleverantör.

sig hafva köpt »10 alnar blommeradt kläde, 7 och 1 half alnar blått armosin, 4 och 1 half alnar felp samt knappar och mera tillbehör», alltsammans uppgående till en summa af 416 daler 16 öre kopparmynt. Det var ju inte så litet, men så skulle det också bli en hel kostym. Hvarpå tyget skickades till mäster Lindstedt, dit baronen, iklädd sin röda rock, kom för att taga mått. Den röda rocken behagade baronen synnerligen och den nya dräkten borde sys »alldeles lijka till facon, widd och längd». Mäster Lindstedt var angelägen att visa den nye, förnäma kunden sina insikter i yrket och frågade vördsamligen om icke herr baronen behagade den nya kostymen sydd efter det nya franska modet. Både kammarherre Örnklo, kammarjunkare Silfverlås och andra ville nu mer icke höra talas om annat än de nya franska moderna. Och naturligtvis skulle baron Tilas icke stå efter sina vänner.

Den ädle baronen hade hufvudet fullt med tankar på Marianne och rörde ihop henne med vida rockar, långa västar, franska moder och allt möjligt, så att han svarade tämligen obestämdt. Lika med den röda han bar, men ändå fransk. Det blef en nöt att knäcka för skräddaren.

*

Allt var i ordning för kammarherrens landsresa. Den sökta ledigheten från hoftjänsten hade allernådigst blifvit beviljad och gamle Olle hade fullt upp att göra med att få sin herres garderob i prydligaste skick. Allt var klart ett par dagar före nyårsafton — så när som på kostymen från mäster Lindstedt. Omsider inställde sig den efterlängtade mannen af saxen i kammarherrens förmak. Kammarherre Tilas hade hela dagen varit mycket nervös. Han var till ytterlighet svag för sitt utseende och skulle hellre förlorat mycket godt än vissheten om sitt stadgade anseende som en af de elegantaste män i Stockholm. Och nu skulle detta sättas på prof inför Marianne, som han verkligen älskade så mycket hans modejournalshjärta det tillät.

Framför trymån i sängkammaren se vi Tilas i färd med att beskåda sin ståtliga figur. Han drog i ärmarne på sin nya rock, drog ihop den öfver bröstet, jämkade, slätade och blef så alldeles utom sig. Skräddaren stod bredvid, darrade och svettades.

»Men — mon Dieu! hvad är väl detta? Jag ser ju ut som ett spektakel, en arlequin! Tror han att jag kan resa bort med en sådan rock! Den räcker ju inte till... den är urväxt... sade jag honom inte att den skulle vara af lika snitt med min röda? Är han galen?»

»Förlåt, nådig herr baron, men herr baron behagade önska att den skulle vara efter nya franska modet...»

»Ah! — dumma karl, kan han inte ändå göra den så att den passar? Franska modet... ja visst! Nu ser jag just ut som en parisare! Den måste ändras.»

»Det låter sig nog göra,» sade skräddaren, glad vid tanken att ovädret möjligen kunde gå öfver. »Tillåt mig ödmjukast fråga när herr baron reser.»

»I morgon klockan tre.»

(Forts.)

BÄR-
SYLT-
KONSERV-
BURKAR
billigast hos
Aktiebolaget
Brising & Fagerström,
24 Regeringsgatan 24
STOCKHOLM.

TIDSFÖRDRIF

CHARAD.

Vårt *första* griper helt behändigt
Det rof, som ägar'ns lystnad väckt;
Vårt *andra* följer som en lisa
På oron, när den längre räckt;
Uti vårt *tredje* kan man laga
Så mången fin och smaklig rätt;
Vårt *hela* — ja, det får man räkna
Bland döfningsmedlen, rätt och slätt.

RUT.

LOGOGRYF.

Det döljes en kraft,
Förunderligt stor,
Uti hafsdjupets våg.
Med rytmiska slag,
Med glittrande lek,

Stockholms Dagblad
Morgon- och Aftontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade
Söndagsnummer.

Kurs uti klädsömnad
för bildade kvinnor börjar omkr. den 1:sta okt. J. MALM,
Karlavägen 1 B, n. b. v.

Östermalms matlagn.-skola
Linégatan 18, 1 tr. Elever mottagas. Kursen 3 mån. Prospekt sändes på begäran. Middagsservering 2—5. A. Rönne.

Åt föräldrar och målsmän,
hvilka önska sända unga damer till franska Schweiz, rekom. familj. Quinche och Carrels pension **Villa Rafa-Cressier,** 20 min. väg fr. staden Neuchâtel Pris pr mån. 70 kr., inberäkn. fransk, eng., tysk, ital. lekt. Ref. fr. f. d. elever i Stockholm, Göteborg, Gefle etc. Vidare gen. **M:lle F. Quinche Cressier** (Neuchâtel).

Privat undervisning
meddelas barn, som på grund af **försenad utveckling** hafva svårt att medföljа vanlig skolundervisning, af van och intresserad lärarinna. Vidare meddelas Artillerigatan 10 a, 1 tr., fröken A. Köhler. Referencer friherrinnan Thorborg Rappe, Norrtullsg. 14, eller fröken Estrid Rappe, Norrtullsg 16, Stockholm.

Undertecknad, elev i Konservatoriets pianoklass, undervisningsvan, mottager några pianoelever.
Referenser: Frök. Thegerström.
Kerstin Sundbaum,
9 Brunkebergstorg, 2 tr.
Tel. Brunkeb. 520.

Siden-blusar kr. 3: 40
till högre pris — 4 meter! — porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört »Henneberg-Siden» från 85 öre till kr. 20: 85 pr meter.
G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.) Zürich

Richard Anderssons Musikskola.
Höstterminen börjar den 20 sept. Anmälningsdagar: Tisdagen den 16 och onsdagen den 17 sept. kl. 12—2 och 5—6 e. m. Mottagningstid för skolan kl. 2—3 e. m. alla dagar fr. o. m. den 20 sept. Richard Anderssons mottagning: onsdagar och lördagar kl. 1/2 2—1/2 3 e. m. **Brunnsgatan 28, Stockholm.**
Filialer finnas å Söder, Östermalm samt öfre Norrmalm.

Nya elementarskolan för flickor
25 Kommendörsgatan, Stockholm.
Fullständigt elementarläroverk samt treårig gymnasiallinie. Små klasser. De bästa lärarekrafter äro anställda. Rationella och beprövade metoder användas. Prospekt på begäran. Höstterminen börjar 18 sept. Inträdespröfningar fr. o. m. 1 sept.
ANNA AHLSTRÖM, Fil. Doktor.

Stockholms Samgymnasium.
Nytt treklassigt gymnasium för manliga och kvinnliga elever.
Tulegatan 33. *(Obs.! Snedt emot H. Reallärоverket.)*
Latin- och reallinier. Små klasser. Skickliga fackлärare. Praktiska metoder. Elever fr. o. m. 4:e klassens ståndpunkt samt komplettanter och reservofficersaspiranter mottagas. Inackordering i lärarefamiljer ombesörjes. Anmälningar och förfrågningar hvardagar (utom måndagar) 12—1 e. m. å Stockholms Högre Reallärоverk hos undertecknade.
O. G. A. Hahr, Adjunkt vid H. Reallärоverket.
J. Lindquist. Fil. D:r, Lärare vid H. Reallärоverket.

Af Kidderminstermattor
i vackra jacquardmönster och varma, rika färger, realiseras en del stufvar i olika längder till det oerhördt billiga priset af:
i 90 centimeters bredd ..... kronor 1: 95,
i 180 » » ..... » 3: 90
per meter mot förskottslikvid eller efterkraf.
Realisationen fortgår endast en kort tid. Uppgif den längd och de färger som önskas, så sker expedition genast. Tillskrif:
Tidafors Yllefabrik, Molkom.

GOTLANDS SOCKERSALTADE FÅRKÖTT,
veterinärkontrolleradt, verkligt delikat, säljes i fjärdingar à 25 kr. från Aktiebolaget Visby Exportslakteri och Konservfabrik, Visby.
OBS.! Orderna expedieras i den ordning de ingå.

Sundsvalls Enskilda Bank
2 A Kungsträdgårdsgatan 2 A.
Sparkasseränta 4 proc.

STUDENTER, äfven kvinnliga, som önska inträde på apotekarebanan, erhålla anvisningar till elevplatser, om de hänvända sig till Farmaceutiska föreningens platsbyrå, Stockholm.

Enfärgadt tapetpapper
i nya kvalitéer och färger samt handmålade friser i moderna mönster. Profkarta mot 10 öres porto.
Carl Stenberg, Norrköping.

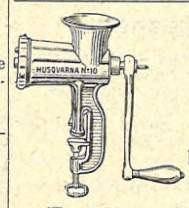

Husqvarna Köttqvarn
bör finnas i hvarje hem.
Försäljes af alla välsorterade järnhandlare.

ELEGANTA VISITKORT
å
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI
17 Bryggaregatan 17
STOCKHOLM.

LEDIGA PLATSER
För guvernanter och hushållsbiträden finnas flera goda platser att nu söka g. Stockholms Nya Förmedlingsbyrå, Kammakaregat. 48.

Hushållerska-Föreståndarinna
får i höst plats att förestå hushållet hos ensam ungherre på landet. Den sökande bör vara en ans språklös bättre landsflicka cirka 30 år. Svar med fotografi, referenser samt löneanspråk till »S. S. 1902» under adr. Svenska Telegrambyråns Annonsafd., Stockholm, f. v. b.

En barnkär, snäll,
ordentlig flicka får plats 1 nov. för att hjälpa till med skötseln af 4 små gossar. Godt bemötande utlofvas. Svar med rekom., fotogr. och löneanspråk märkt »M. S.» Gefle p. r.

Städerska till England.
En stark och frisk städerska med goda betyg och vana, kan strax få god plats uti svensk familj i England. Svar med betygsafskrifter och fotografi sändas till »Städerska till England», Iduns exp., Stockholm.

För lärarinnor finnas godt om platser att genast söka, äfvenså för hushållskun. bildade flickor å Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgat. 3 B. Sthlm. Etabl. 1887.

En frisk och anspråkslös flicka, som vill åtaga sig 2 à 3 timmars undervisning åt nybörjare, samt dessutom vara frun till sällskap och hjälp i hushållet, erhåller plats nu eller 1 okt. om svar sändes till »E. W.» Ransta p. r.

Hushållerska sökes för ensam yngre tjänsteman på landet i Västergötland 24 nästa okt. Löneanspråk torde uppgifvas, hvarjämte vore önskligt fotografi medsändes. Svar till »Ego», Iduns exp.

En enkel, anspråkslös flicka, ej under tjugu år, som är villig att vara behjälplig med skötsel och tillsyn af tre barn samt deltaga i öfriga hushållssysslor, erhåller plats den 1 oktober. Lön 120 kr. samt fri resa. Svar före den 10 september, till »Tjensteman», Mora p. r.

I litet fint landthem, hos äldre ensam fru, får ej för ung flicka myck. godt hem, som ensamjungfru. Vatten- och vedbärning samt golfskurning icke. Sv. t. »Enkel», p. r. Christiania.

Lärarinna.
I ett litet anspråkslöst hem i utkanten af Göteborgs stad finnes genom oförutsedd händelse plats ledig för en lärarinna eller ung flicka med goda skolkunskaper, att undervisa och läsa läxorna med en 9 års flicka som nu börjar i läroverkets 1:sta klass samt emellanåt biträda med tysk öfversättning. Lön efter förtjänst och öfverenskommelse. Svar med betyg eller referenser insändas snarast till »C. W. N.» Lerje.

Utdrag. (Forts. från föregående n:r.)

Stefanos, afsedt för barn efter 9 månader, r användts i omkring 5 fall och visar sig skildt vara ett godt näringsmedel och venledes reglerande de tröga afföringarne. r barn öfver 2 år, svaga mödrar samt avalescenter af hvarje ålder har Kraft- a Närsaltchoklad med fördel användts synes särdeles väl fylla en plats bland för dylika fall så väl behöfliga ben- och dbildande, på samma gång lätt smält- ra näringsmedlen.

Skellefteå den 10 januari 1902.

H. WILH. SJÖGREN,
Praktiserande läkare.

Ofvannämnda tre preparat tillverkas af nrikssons Tekniska Fabrik i Örebro och nas till salu å alla apotek och hos väl- rnerade specerister.

Kontrollant: Stadskemisten d:r D. S. ctor.

Den fängslar vår håg.
Där kusten den sköljer
Vi bygga vårt bo
Under sommarens dar,
Men också i nödfall,
Ifall man så kan,
Till en badort man far.
Och just nu en sådan —
En stad i vårt land —
Vi taga som mål,
Och gifva till vägkost
Små nötter, ifall
Man knäcka dem tål.

Hvad en gammal gisten båt
Man får göra för beständigt.
Varelse som jämt är våt.
Hvad som fångar ljud behändigt.
Vatten som bland stenar går.
Utaf årets tolf, en månad.
Hvad det lilla barnet får
Af sin mor. En moder, lånad.
Hvad som ger åt taflan djup.
Så är flickan, karamellen.
Någonting uppå en slup.
Hur de voro, refbenspjellen.
Något, som för den det gör,
Verkar hämmande på talet.
Hvad en drifva snart förstör.
Hvad man fick vid biskopsvalet.
Uti kroppen en kanal,
Och en lem uppå densamma.
Årstid som kan vara sval.
Namn på någons snälla mamma.
Namn på någons pappa ock.
Stundens hvila för den trötta.
Hvad som finns på kjol och rock.
För en rankväxt liten stötta.
Hvad en snickare får göra
Och en smed visst likaså.
Hvad kan harmonin förstöra
Mellan säta vänner, två.
Gräs och blomster, båda torra.
Hvad som räknas kan till mat.
Hvad till illdåd lätt kan sporra.
Klimpar i ett jättefat.

MOR BRITA.

TRIANGEL.

	1	2	3	4	5	6	7
1	1	2	3	4	5	6	1
2	2	3	4	5	7	8	
3	3	4	9	10	1		
4	4	5	10	1			
5	5	7	1				
6	6	8					
7	1						

Siffrorna utbytas mot bokstäfver, hvilka om de äro rätt funna, gifva följande beteckningar:

1) Geografiskt namn,
2) tygsort,
3) diakonissanstalt,
4) hvad en tecknare bör kunna,
5) kvinnonamn,
6) djur,
7) bokstaf.

VALA.

OMKASTNINGSGÅTA.

Bokstäfverna i nedanstående 8 ord omkastas, så att lika många nya ord uppstå.

Glanesor = del af Sverige;
Grön rude = badort;
Kamisla = läkemedel;
Kanelberta = helgedom;
Torebor = järnvägsstation;
Gräna — finnas på landet;
Luigt mald — falskt glitter;
Grinitoö = mynt.

Begynnelsebokstäfverna beteckna en brännande fråga.

A.

BORTPLOCKNINGSGÅTA.

Från barndomslekarne vi minnas
Mähända en — ja, särskildt en —
Hvarmed man aldrig fick sig roa,
Såvida icke solen sken.
En mulen dag den blef omöjlig,
Och leken, *den var ganska* löjlig.
Vår gamla dadda satt så flitig
Och sticka' strumpor eller spann,
Men häftigt spratt hon upp från stolen
Vid att en stjärna plötsligt brann
På hennes ögon eller panna
Och kom den gamla att oss banna.

Vårt hufvudord vi nu ha lånat
Från denna muntra barndomslek,
Som »gamla barn» nog också minnas,
Fast många andra minnen svek.
Den minneskrans som barnen binda,
Af blå för-gät-mig-ej de linda.

En bokstaf ta vi bort och bilda
Ett uttrycksfullt och präktigt ord,
Som tolkar hur vi gärna nämna
Här uppe i vår höga nord,
Mer krigiska och rika minnen —
Ett adjektiv, som lätt I finnen.

Ännu en bokstaf få vi stryka,
Men hvem? — det är en hemlighet.
Vi få en bostad, som mest äges
Utaf de rika, som man vet,
Och när vi se'n ha kvar blott fyra,
Få vi en man, som vet att styra.

Hvad som allt rent i världen hatar —
Som motsats till sitt eget jag —
Vi få, om än en gång vi göra
Ur vårt förråd ett litet drag.
En bokstaf till vi peta bort
Och få en fru af simpel sort.

Men ännu äro vi ej nöjda,
En sista bokstaf springa får;
Med patos vi förnöjdt den ropa,
Att det är slut, man nu förstår.
Så väl det var — den var så dum
Den långa gåtan af Er

HM!

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 35.

CHARADEN: E-rik.

MOSAIKEN: Hvitpeppar-kardemumma: 1) hängbjörk, 2) Venezuela, 3) imperator, 4) tadelvärd, 5) plågoande, 6) Engelholm, 7) Paraguacu, 8) petroleum, 9) aluminium, 10) rotvälska.

VOKALFÖRÄNDRINGSGÅTAN: Lada, leda, lida, loda, lyda, låda, löda.

VÄXTARITMOREMET: Vildpersiljan: Lind, al, apel, aspvide, en, vildvin — lilja, reseda, sippa, — dill, selleri, sparris, — lin, lins, ris, senap, raps.

BOKSTAFSGÅTAN: Presto: tulpan, sultan, lasten, stenar, stater, sotare.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:.

Hagbard. Er sällspordt fantasistarka skildring af den förträfflige doktor Granes och den förtrollande ormtjuserskan Nellys hiskliga öde på Vaxala torg under Upsala »disting» har beredt oss själfva den rikaste uppbyggelse, hvilken vi gärna ville dela med hela vår läsekrets. Den djärfva sensualism, med hvilken ni målar de kärleksmättade scenerna i skön Nellys marknadstält, kommer oss dock att frukta, det allt för många bland våra läsare — ifall vi införde dem i denna krets af studentikost lättsinne, kvinnliga förförelsekonster, dansande krokodiler och caffeinberusade boaormar — skulle göra liksom de goda professorerna i eder »verklighetsskildring», hvilka »riste sina lärda hufvuden till tyst opposition, där de gingo till eller från universitetet». Såväl ni som vi måste därför tyvärr låta oss åtnöja med denna betygelse af vår ogrumlade beundran för originaliteten i en författarbegåfning, som lofvar allt och redan håller så mycket. Glöm inte bort oss, unge man, härnäst ni ger er ut på den vittra krigsstigen!

Styx. Omognad talang — som måhända kan mogna. Det nu sända verkar allt för »gjordt», för att icke säga »eftergjordt». Väli ett enklare, naturligare, personligare ämne!

Patiente. Vi ha gjort förfrågningar enligt angifna adressen, men där vet man hvarken af något sjukhus eller någon föreståndarinna. Närmare upplysningar måste alltså lämnas, innan vi kunna göra något vidare åt saken.

Stoika. Skärfvor — måhända af äkta gods, men dock endast obrukbara skärfvor!

Halfdan medelmåttig, *Rolf Roland* bättre! Ingendera dock stark nog för hårda konkurrensen i Iduns spalter!

Johan Fridtiof. Välskrifning *B*; rättskrifning *BC*; versskrifning *C*.

E—t.

»O, spörj ditt öde ej, skaldinna,
som vandrar Idunsstigen varm
Hvad längtar du? Att evigt somna
i skötet af en fruktad barm?»

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI
rekommenderar sin
LITOGRAFISKA ANSTALT
CHROMOPLANSCHER
AKVARELLTRYCK
SKYLTAR, PORTRÄTT
KARTOR och VETENSKAPLIGA ARBETEN
BREFKORT I FÄRGTRYCK
samt alla slags VÄRDEPAPPER och AFFÄRSTRYCK
FÖRSTKLASSIGT

ENGLAND

Att föreslå ett ungkarlshem (svenskt) i gelsk provinsstad sökes för tillträde nu ler senare, ett yngre eller medelålders bildt fruntimmer med behagligt, vinnande tt. Sökande bör vara musikalisk, hafva innedom om engelska språket samt ekomisk, och är äfven god kännedom om nska språket synnerligen önskvärd. Tjäre hålles. Referenser önskas och lemnas. tförliget svar, helst åtföljdt af fotografi och ed uppgift på löneanspråk, torde sändas ll »Swedish home», under adr. S. Gumæ- Annonsbyrå Stockholm.

Plats finnes för bildad dam af god familj, omkring 30 år, att såsom värdinna föreå ogift officers hem på landet. Svar jämte tografi, referenser och anspråk torde sänas till »K. M. P.», Visby p. r.

Lärarinna.

Undervisning önskas för en gosse till 1 h 2 kl. elementarlärov. och för en flicka ll 3 och 4 kl. dito. Svar snarast till »C.», öganäs p. r.

Föreståndarinna för en mathållning för herrar (samt för eventuelt skolkök) sös Sökande bör vara pålitlig och ordentg samt skicklig i enkel matlagning. Bör rstå att göra inköp och föra bok däröfver- ön 300 kr., rum med möbler och fritt vre. Betyg och rekommendationer (om öjligt fotografi) sändes till Styrelsen för ulcans Skol- och Biblioteksbus, Tidalm.

PLATSSÖKANDE.

Enkel, anspråkslös flicka,
m genomgått 7 kl. elementarläroverk och nder 2 år haft plats som guvernant, där ndervisning meddelats i 1 och 2 kl. kurs, nskar plats för instundande läsår. Undersning i pianospelning meddelas. Är vilg, om så önskas, deltaga i hushållsgöröl. Goda rekommendationer. Svar till . 316», p. r. Christianstad,

OFFICERS-ÄNKA, omkring 30 år, söker värdinneplats hos aktad änkling eller ldre ungkarl. Goda ref. Svar till »Offiersänka», Iduns exp.

UNG FLICKA.
m genomgått gymnastiskt institut, önskar lats. Är äfven villig att deltaga i hushålls- öromål. Svar till »Genast 4874» under adr. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

nfödd engelska, som vistats i Sverige ett par år, önskar plats i familj för att unervisa i sitt modersmål. Vidare meddelar rostinnan Björkman, Kungstensgatan 27 II. Stockholm.

Tapisserister!

Ung, bättre flicka, med skicklighet och vana i allt hvad till tapisseribranschen hörer, önskar till hösten plats. Goda rek. Svar före 15 september till »Sonja», Linköping p. r.

Plats som husföreståndarinna önskar äldre flicka, kompetent att med ordningssinne och sparsamhet förestå ett hushåll. Goda rek. Svar till »A. 1902», Iduns exp. f. v. b.

Ung bildad flicka önskar plats som hjälp åt husmoder, eller som barnfröken. Svar till »Familjemedlem 17 år», Vexiö p. r.

23-årig anspråkslös flicka, önskar nu eller till hösten plats, där tillfälle gifves att få lära matlagning, samt deltaga i alla inomhus förekommande göromål Svar med snaraste till »Tacksam», Eskilstuna p. r.

20-årig kassörska af god familj, önskar platsombyte, på kontor, i kassa eller i ett hem som hjälp med skrifgöromål, handarbete m. m. Präktig handstil. Svar märkt »Ordentlig», Sjöbo p. r.

Ung, musikalisk flicka, önskar plats i familj, som sällskap och hjälp Är villig deltaga i förefallande göromål På lön fästes ej afseende. Svar till »Villig», Mariestad p. r.

Studentska önskar plats som lärarinna för två eller högst tre barn, i treflig familj i Sverige eller Tyskland. Svar torde ben. sändas till »S. P.», Upsala p. r.

Vill någon god familj i höst för fritt vivre mottaga ung Norrländska, som är villig deltaga i inom hemmet förekommande göromål? Svar till »Godt humör», Backe.

Värdinneplats

önskas af ung, bättre flicka, i aktadt ungkarlshem. Svar till »E. E.», Linköping p. r.

UNDERVISNINGSVAN LÄRARINNA, som genomgått högre seminarium, önskar till hösten plats. Undervisar ej i musik. Närmare upplysningar erhållas å Fredr. Bremer-Förbundets byrå, Stockholm, under märket »X. Y. Z.».

Ung, huslig flicka,
önskar för att lära hushållet, mot fritt vivre plats å landtegendom, helst södra Sverige. Har varit utrikes och talar flytande franska och engelska. Svar till »T. H.» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Studentska, med vackra betyg, önskar till hösten plats som guvernant eller lärarinna i skola. Goda referenser. Svar emotses tacksamt under adress »Latinlinien B», Nyland p. r.

Kunniga värdinnor, lärarinnor, sällskapsd., affärs- och hushållsbitr., barnfröknar, anskaffas genom Norra Inack.-Byrån, Mäster-Samuelsg. 62, Sthlm.

Bildad, praktisk, ordentlig flicka, kunnig i matlagning, bak, sömnad, handarb. m. m., önskar plats. Svar »Idog», Iduns exp. f. v. b.

Bildad flicka, kunnig i alla hushållsbestyr, sömnad m. m., musikalisk, frisk, gladlynt, önskar plats. Svar »Praktisk och duglig», Iduns exp.

Lärarinna, mycket språkskicklig, musikalisk, undervisningsvan, söker plats gen. Stockholms Nya Förmedlingsbyrå, Kammakaregatan 48.

Plats i tapisseriaffär

sökes af 28-årig flicka, äfven kunnig i bokföring. Handarbetsskola genomgången. Svar till »Små anspråk 1902», Iduns exp. f. v. b.

Värdinneplats

önskas i aktadt hem af 30-årig bildad dam. Goda ref. Svar till »Musik», Vimmerby p. r.

Ung flicka, som genomgått småskolelärarinneseminarium, önskar plats i familj att läsa med minderåriga barn. Är äfven villig att gå frun tillhanda. Snart svar emotses tacksamt af »Maja», p. r. Malmköping.

En ung flicka söker plats som skrifbiträde eller sällskap eller hjälp i familj eller hos ensamt fruntimmer. Svar till »B—a», Iduns exp. f. v. b

Plats såsom husföreståndarinna i ett enklare hem, sökes af nyligen blifven änka, 41 år gammal. Finnes barn, kan hjälp med läxläsning lemnas, enär den sökande genomgått 8-klassigt läroverk för flickor i större stad God handstil kan äfven presteras. Svar till »Tide», Westervik p. r.

En 20 års skånska, enkel och anspråkslös, söker plats i god familj, där barn finnas, att få deltaga i alla husliga göromål. Sök. har genomgått en kurs i klädsömnad, kan äfven vara behjälplig med skrifgöromål, om så önskas. Svar tacksamt till »20 års Skånska», Iduns exp.

I KARTRITNINC
önskas anställn. af ung, anspr., bild. dam, som m. vackra betyg genomg. kurs. God handstil. Kunnig i finare handarb. Svar till »Flit», Vimmerby p. r.

22-årig, undervisningsvan, frisk, glad flicka från godt hem önskar nu genast anställning som lärarinna eller som sällskap åt dam. Goda rekommendationer från föregående platser. Svar till »A.», Fritsla.

Glad och vänlig bättre flicka, önskar plats i god familj som fruns hjälpreda och sällskap. Kunnig i handarb. och husl. göromål. Svar till »Ida», Karlskrona p. r.

Mot fritt vivre önskar 30-årig husligt bildad dam plats i bildadt hem. Något musikkunnig. Goda ref. Svar till »Godt hem» Vimmerby p. r.

Obs. och läs detta!

En ung, bättre flicka, önskar sig plats som uppasserska eller kassaplats på restaurant eller på konditori. Svar genast till »Skrifkunnig» Örebro p. r.

Ung flicka som genomgått fackskolan för huslig ekonomi i Upsala önskar i höst en bra plats. Svar »G. K.», Hörby p. r.

25-årig flicka, bildad och af god familj önskar plats till hösten. Är kunnig i alla hushållsgöromål samt van att handleda större barn. Svar t. »S. L» Iduns exp.

Lärarinna, energisk, enkel, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats. Svar »Barnvän», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Imatlagn, bak, söm fullt kunnig bildad flicka söker plats. Ordningsvan, sparsam, plikttrogen. Svar »Glad, hurtig», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå. Sthlm.

En bättre flicka, van att sköta hushåll önskar plats som värdinna hos ungherre eller i finare familj, där husmoder finnes. Svar till »Pålitlig X.», Iduns exp. f. v. b.

En musikalisk flicka af god familj, något kuunig i matl. och husliga göromål, önskar nu eller framdeles komma i familj som biträde och sällskap. Svar till »Lisa», Iduns exp.

En bildad flicka som genomgått 8-klassigt läroverk söker till hösten plats som lärarinna i god familj. Utmärkta rekommendationer från föregående platser. Undervisar i vanliga skolämnen, språk och musik. Svar till »A. S.», Örebro p. r.

Allmogeflicka,

arbetsam, stark och frisk, önskar plats att gå frun tillhanda för att lära sköta ett landthushåll. Största vigt fästes vid en i allo moderlig handledning och att blifva upptagen som medlem af familjen. Mindre afgift kan möjligen erläggas. Benäget svar snarast till »H. K. 1883», Upsala p. r.

Inackordering i godt hem i större stad kan i höst erhållas för tvänne unga flickor, att deltaga i hushåll samt lära konstslöjd, väfnad m. m. Tillfälle till språk- och musiklektioner. Moderlig omvårdnad, jämnårigt sällskap, moderat pris. Bästa referenser gifvas och önskas. Svar innan 1 okt. till »Nytta och nöje», Iduns exp., Stockh.

F. d. Bloms Byrå, Klarabergsg. 35,
Förmedlar goda inackorderingar i staden och på landet. Lämnar anvisning å möblerade rum. Anskaffar platser åt alla slags kvinnliga platssökande, sedan betygsafskrifter och inskrifningsafgift lämnats.

INBROTTSFÖRSÄKRA
i
OLYCKSFALL-FÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET
SKANDINAVIEN
STOCKHOLM. — Stiftadt 1886.

Invid Göta elf, nära järnvägsstation, ungefär en timmes järnvägsresa fr. Göteborg, gifves tillfälle till inackordering i ett enkelt hem. Pris 40 kr. pr månad. Svar till »Enkelt hem», Elfängen.

FÖR EN SKOLFLICKA önskas inackordering i ett godt hem på landet, där undervisning erhålles i vanliga skolämnen och musik. Svar till »Skolflicka», Dalarö p. r.

Bättre, oberoende fruntimmer, önskar inackordering och verksamhet som värdinna. Svar märkt »Hem», Krampen.

Inackordering önskar ett bättre fruntimmer i ett godt och vänligt hem. Kunde någon verksamhet erhållas tillika vore önskvärdt. Svar till »H. S.», Krampen.

God inackordering i bättre hem önskas af flicka i 10:de klassen, som är villig hjälpa barn med läxläsning. Svar torde snarast sändas till »16-åring» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Inackordering
för herrar och damer, såväl för helt år som månad, kan erhållas i frisk trakt af Småland. Undervisning erhålles för flickor i hushåll, handarbeten, konstväfnad, språk och musik m. m. Vidare meddelar Fru H. Wadell, Wrigstad.

I stilla och godt hem
i naturskön trakt med vackra promenader vid sjö i Södermanland, erbjudes inackordering för år eller månad. Närmare upplysningar meddelas af fru Pauline Schalin, 50 Sturegatan, n. b., Stockholm.

INACKORDERINGAR emottagas alla årstider å det vackra herresätet Karlshult. Moderata priser. Adr. Motala verkstad.

PARIS. Famille française reçoit quelques pensionnaires desirant apprendre le français. Références: M:me Ancker, née Uggla, 75 Sibyllegatan, Stockholm, M:lle Ljungqvist, Munksjö, Jönköping.
M:me LEHMAN. 7 rue Scheffer.

Paris. Komfortabel familjepension hos en fransk fru. M:me Barré, 70 rue d'Assas. Svenska referenser.

Paying guests received in comfortable, refined home in England. Highest recommendations. 2 Guineas weekly. **Mrs TAYLOR, Hazelmere, Reading.**

W. Andersson
St. Paulsgat. 34

Pellerin's Margarin

är bäst!

Svarta Sidentyger

direkt från fabriken franko och tullfritt till hemmet.

Rekvirera profver.

från 50 öre pr meter, äfvenså siden af alla slag, i hvitt och kulört, till brud-, sällskaps- & promenadtoaletter i största urval försändes från Zürichs äldsta sidenhus.

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J. Zürrer's sidentabrik, grundl. 1825).

SPARA ÖGONEN!

Använd därför alltid

Barnängens Skrif- & Copiebläck

med dess milda, behagliga och för ögonen **alldeles oskadliga** färg!

OBS.! Juryns 1:sta Guldmedalj i Lübeck 1895.
Guldmedalj i Bruxelles 1897.
Det enda bläck, som erhöll
Guldmedalj i Stockholm 1897.
Guldmedalj på Världsutställningen i Paris 1900.

OBS. Det enda icke franska bläck, som erhöll så högt pris.

Allm. telefon: 8 68, 47 35, 47 36. **Rikstelefon: 1 79. 66 10.**

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland
6 Drottninggatan 6.
Hushållsräkning 4 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc

"Monténs Anodin".

Smärtstillande antisepticum; användes med fördel vid rheumatiska åkommor, neuralgie, hufvudvärk, migrän, tandvärk, snuva m. m.

Säljes å apotek i tuber à 1 krona.

LARS MONTÉN, Stockholm.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS
BRAND- och DYRKFRIA
FÖRVARINGSHVALF

(öppna alla söckendagar kl. ½10—4)

innehållande c:a 1,650 st. skåpfack. Arlig hyra för fack, beroende af storleken, ifrån 15 kronor. **Testamenten, gåfvobref** och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper **i öppet förvar.**

Pallas Hotell

37 Klarabergsgatan 37

Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 60 41.

Rekommenderar 30 väl möblerade rur elektrisk belysning och nutidens alla b kvämligheter. Betjening möter vid alla tå

Knut Fagerström

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken

1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

KNEIPP BADEN

Vattenbad m. m.
Elek. ljusb. Hetluftsb. (fr. 100° C.). Sandbad

Använd vid
Lackning af buteljer
Monténs Vaxlack

Finnes hos hrr specerihandlande.

Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt, Göteborg,

behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande, samt andra i ett hem förekommande persedlar, såsom dukar, täcken, filtar, portièrer, möbel- och andra tyger m. m. Herrkostymer lagas m. m om så önskas. Eget skrädderi. Insänden direkt eller till ombud edra plagg, som tvättas kemiskt, färgas m. m. fort, väl och billigt. Tidsenlig, ny metod.

OBS.! Enda anstalt i Sverige, hvilken som specialité uteslutande arbetar med kemisk tvätt och konstfärgning.

Flintas nya garnityr!

Soffa 40 kr. (ek 135 cm.)
Bord 45 kr. (Rundt 35 kr.)
Hylla 10 kr.
Fraktfritt från
Gust. Flinta,
Hedemora.

GOSS-KOSTYMER

bäst och billigast från
AXEL JOHANSSON,
Regeringsgat. 65 Stockholm.
Begär illustr. priskurant.

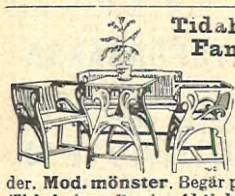

Tidaholms Fantasimöbler

rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. **Mod. mönster.** Begär prisuppgifter från ***Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm*** (Försäljningsmag. Beridarebansg. 27, Sthlm.)

Clara Fabriks Stearinljus

Nordens största Orgel- och Pianofabrik.

(Årlig tillverkning 1,400 instrument)

ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika.

STOCKHOLM, GÖTEBORG, MALMÖ,
Vasagatan 50. Vestra Hamng. 18. Baltzargatan 10.

Firman, som in- och utrikes erhållit guldmedaljer för orglar, är den **enda** svenska firma, som vid **förstatäflan** erhållit högsta pris, **guldmedalj**, för **Flyglar** och **Pianinon.**

Instrum. rek. af hrr Musici Rich. Andersson, Hallström, Henneberg, Hägg, Liljefors, Lindström, Lundberg, Nordqvist, Sjögren, Stenhammar, Zetterquist m. fl.

Träne

Kvinnliga Slöjdskola,

som åtnjuter understöd af staten och Ki stianstads läns Hushållningssällskap, bel gen i närheten af Ovesholms station å Ki stianstad—Eslövs järnväg, börjar sin 23:d åtta månaders lärokurs den 1:sta nästkor mande november.

Undervisning meddelas uti konst- oc slätväfnad, tillskärning och syning af kl der, linnesömnad, tvätt och strykning, fö bandslära och finare handarbeten.

Föreståndarinna för skolan är fröke Ebba Tham.

Afgiften för kursen utgår med 25 krono

Anmälningar emottagas och närmare up lysningar meddelas af: Grefvinnan L. H milton, Ovesholm, kyrkoherde P. Öste gren, Träne, och herr N. Sjödahl, Ven stad. Samtliga postadress Ovesholm.

STYRELSEN.

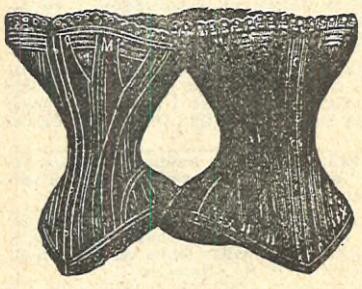

Snörlifvet La Gracieuse.

Detta så mycket omtyckta och för äldre, korpulenta personer rekommenderade snörlif, som förut endast har funnits hos Henric Labatt, *finnes* nu i stort *lager* hos undertecknad. **Snörlifvet** tillsändes, om lifvidden uppgifves.

Freja-Magasinet,

29 Drottninggatan 29,
STOCKHOLM.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes

Anthracit

Carré-Briketter.

Varumärke. Varumärke.

Rikst.	Kontor:	A. Tel.
4 27	**22 Skeppsbron 22**	22 88
22 20	**5 Strandvägen 5**	60 19
20 12	**1 Parmmätaregatan 1**	61 98

Capsuloids Capsuloids Capsuloids

den angenämaste form af hastigt blodbildande järnmedicin (omsorgsfullt preparerade af friskt oxblod) och i förhållande till resultatet också den allra billigaste formen.

Till Capsuloid Company. Den 2 maj 1902.

För omkring ett år sedan var jag mycket blek, kände mig alltid trött och led rätt mycket af hufvudvärk, då jag var stadd i hastig tillväxt. Jag tog då in 5 askar Capsuloids och är nu rödblommig och befinner mig i alla afseenden utmärkt väl.

Astrid Olsen,
41, St. Kongensgade, Köpenhamn.

Capsuloids erhållas å alla apotek à kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik Capsuloid Company 31 Snow Hill. London

fås — till hushållsbruk — äfven i 5 kg. originalpåsar med bruksanvisning.

Guldmedalj i Gefle 1901

för

utmärkt grafisk konst

(illustrationstryck, litografi och kemigrafiska reproduktioner)

tillerkändes

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

INTET GOLFDRAG
eller SKUROS mera
om man använder
FORSHAGA LINOLEUM MATTOR

Läs och märk!

Af alla ekmöbler fås de bästa från Ekmöbelfabriken i Nyköping. Begär priskurant.